Uluslararası Orta Anadolu ve Akdeniz Beylikleri
Tarihi, Kültürü ve Medeniyeti Sempozyumu - II

Karamanoğulları Beyliği

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Mehmet ŞEKER
Doç. Dr. Mehmet MERCAN
Yrd. Doç. Dr. Yakup KAYA
Arş. Gör. Cem UNCU

I. Cilt

Baskı: Ekim 2016

Yayın Yönetmeni
Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER
Prof. Dr. Önder KUTLU

Editör
Prof. Dr. Mehmet ŞEKER
Doç. Dr. Mehmet MERCAN
Yrd. Doç. Dr. Yakup KAYA
Arş. Gör. Cem UNCU

Grafik & Tasarım & Kapak
Muhammed Sami PAÇURLU
Mustafa ALTINTEPE
Uzm. Serpil YAKUT

Fotoğraf
Yrd. Doç. Dr. Yasin BULDUKLU

İletişim
Nişantaşı Mah. Dr. Hulusi Baybal Cad. No: 12 Kat 25
Selçuklu / Konya
Tel: 0332 280 80 80 Fax: 0332 236 21 41
rektorluk@konya.edu.tr
www.konya.edu.tr

TAKIM NO:
978-605-4988-05-1

ISBN:
978-605-49-88-06-8

Baskı:
Erman Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.
Fevzi Çakmak Mah. Özlem Cad. No: 33/G
Karatay / KONYA - Tel: 0332. 342 01 55
Sertifika No: 15409

1. CİLT
Konya, Ekim 2016

© 2016 Necmettin Erbakan Üniversitesi
Bu eserin tüm yayın hakları, Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörlüğüne aittir. Yayıncının yazılı izni olmadan kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz ve elektronik ortama taşınamaz.

Bu Kitapta yer alan tüm yazıların dil, bilim ve hukuk açısından sorumluluğu yazarlarına aittir.

Kapakta kullanılan sikke fotoğrafı Betül-Gültekin Teoman aracılığı ile Pernille Klemp arşivinden alınmıştır.

KARAMANOĞLU II. İBRAHİM BEY VE ETRAFINDAKİ DÜNYA: HRİSTİYAN AKTÖRLERLE MÜNASEBETLER*

Hasan TAŞKIRAN**

Özet

Karamanoğulları Beyliğinin Moğol istilası ile başlayan Anadolu'ya geliş serüvenleri ve burada yurt tutmaları yaklaşık olarak 2,5 asır bu coğrafyada varlık göstermeleriyle sonuçlanmıştır.Karaman aşiretinin kendisine bağlı Türklerle kendi devletlerini kurma çabaları özellikle Selçuklu-Kilikya Ermeni Krallığı sınırında fetihlerde bulunarak gerçekleştirmeye çalışmışlardır. Böylece Karaman Beyleri kendisine bağlı göçebeleri yerleştirmek ve otlaklar elde etmek için başlangıç itibari ile Kilikya Ermeni Krallığı topraklarına saldırmıştır. Sonraları güçlenen Beylik, Hristiyan devletlerle münasebet halkasını Akdeniz sahillerine inmesi ile genişleterek, Kıbrıs Haçlı Krallığı, Venedik Cumhuriyeti ve Rodos Şövalyeleri ile hem mücadele hem de dostane ittifaklar ekseninde ilişkiler kurmuştur.Karamanoğlu II. İbrahim Bey (1423-1464), seleflerinden aldığı mirası devam ettirerek, sahip olduğu sınırlarını daha da genişletmek veya mevcudu korumak adına etrafında bulunan devletlerle münasebetler kurmuştur. Bu ilişkiler bazen dostane bir şekilde yürütülürken, bazen de çatışma eksenli sürdürülmüştür.Çatışma eksenli ilişkiler genellikle Kilikya Ermeni Krallığı ve Kıbrıs Haçlı Krallığı ile sürdürülmüş ise de, beylik için yeni bir tehdit olarak ortaya çıkan Osmanlıya karşı, İbrahim Bey'in Hristiyan aktörlerle iyi ilişkiler kurmasına yol açtı. Zira Osmanlı devleti doğuda Karamanoğlu beyliği için bir tehdit oluşturduğu gibi batıda da başta Bizans olmak üzere Sırplar, Macarlar, Papalık ve Venedik Cumhuriyeti içinde bir tehdit oluşturmaktaydı. Bunun için İbrahim Bey ve Hristiyan aktörler (Bizans, Papalık, Sırplar, Macarlar ve Venedik Cumhuriyeti), Osmanlıya karşı diplomatik yollarla karşılıklı gönderilen elçiler aracılığı ile bir ittifak kurmuşlardır. Öyle ki Batıda Osmanlıya karşı kurulan iki Haçlı birliğini destekleyen tek Müslüman hükümdar Karamanoğlu İbrahim Bey olmuştur. Hristiyan devletlerle birlikte doğu ve batı yönünde Osmanlıyı sıkıştırmaya çalışan Karamanoğulları ise en çok zarar gören taraf olmuştur. Çünkü Osmanlı Karamanoğlu İbrahim Bey'in bu tutumunu cezasız bırakmayarak sürekli Karaman ülkesine tedip seferlerinde bulunarak beyliği askeri ve siyasi manada büyük zararlara uğratmıştır. Hatta Osmanlı devleti bununla da yetinmeyerek Beyliğin İslam dünyasının nezdinde itibarının

*Bu çalışma ilgili Doktora tezimden faydalanılarak hazırlanmıştır. Bkz.; Hasan Taşkıran, **Karamanoğulları Beyliği ve Hristiyan Dünyası ile İlişkileri**, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 2015.

**Arş. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, eposta: htaskiran27@gmail.com

sarsılması için bu tedip seferleri için İslam ulemasından fetvalar almıştır. Bu sunumumuzda özellikle Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in Osmanlıya karşı kendi nüfuzunu korumak adına Hristiyan devletlerle girişmiş oldukları ittifakları Karamanoğulları Beyliğinin cenahından bakılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karamanoğulları, İbrahim Bey, Osmanlı Devleti, Venedik,Hristiyan Devletler.

KARAMANIDS IBRAHIM BEY II AND THE WORLD AROUND HIM:RELATIONS WITH CHRISTIAN ACTORS

Abstract

Karamanids Principality reigned for approximately 2 and half century in Anatolia beginning with the invasion of Mongols and settlement in there.Karaman tribe tried to establish their own state with Turks loyal to Karaman tribe by conquering land especially through Seljuk-Cilicia Armenian Kingdom. Thus KaramanBeys first attacked the lands of Armenian Kingdom of Cilicia to place its affiliated nomads and obtain grasslands. Later getting stronger Karamanids Principality expanded its land to Mediterranean Sea. Karamanids Principality both established friendly relations via alliances and had fight with Cyprus Crusader Kingdom, Venetian Republic and Knights of Rhodes. Karamanids Ibrahim Bey II (1423-1464) gets in contact with the states in neighborhood borders to expand or maintain existing borders by continuing the legacy inherited from his predecessor. These relationships are maintained sometimes in a friendly way, and sometimes in conflicts. Althoughconflict relationships are often continued with the Armenian Kingdom of Cilicia and Crusaders Kingdom of Cyprus, Ibrahim Bey established good relations with Christian's actors against the Ottomans emerged as a new threat to the principality. Ottoman State was a threat to Karamanids principality in the east and to the Byzantine especially, Serbs, Hungarians, the Papal and Venetian Republic in the West. SoIbrahim Bey andChiristianactors (Byzantine, Serbs, Hungarians, the Papal and Venetian Republic) made an alliance against Ottoman State by sending ambassadors to each other Karamanids Ibrahim Bey is the only Muslim ruler that supports the two Crusader alliance established in the West against the Ottoman. Karamanids pressuring Ottoman in East and West in company of Christian states is the most damaged of them as Ottoman damaged Karamanids principality in military and political sense in order to punish Ibrahim Bey for his attitude. Moreover, Ottoman State took fatwa from the Islamic scholars to discredit the Principality's reputation in Islam world. In this article, it has been tried to evaluate the alliances from the view of Karamanids that Karamanids Ibrahim II conducted with Christian states to protect his power against Ottoman.

Keywords: Karamanids, Ibrahim Bey, Ottoman State,Venezia, Christian States

Giriş

Karamanoğulları Beyliğinin Moğol istilası ile başlayan Anadolu'ya geliş serüvenleri ve burada yurt tutmalarıyla birlikte

yaklaşık olarak 2,5 asır bu coğrafyada varlık göstermişlerdir. Türkiye Selçuklu Devletine tabii olarak Sultan I. Aleaddin Keykubad tarafından Anadolu'nun güneyine, bu günkü Ermenek, Mut ve Toros dağ hattının kuzeyine yerleştirilmişlerdi. Nure Sofu ve oğulları ile başlayan Karaman aşiretinin kendisine bağlı Türklerle kendi devletlerini kurma çabaları özellikle Selçuklu-Kilikya Ermeni Krallığı sınırında fetihlerde bulunarak gerçekleştirmeye çalışmışlardır. Böylece Karaman Beyleri kendisine bağlı göçebeleri yerleştirmek ve otlaklar elde etmek için başlangıç itibari ile Kilikya Ermeni Krallığı topraklarına saldırmıştır. Sonraları güçlenen Beylik, Hristiyan devletlerle münasebet halkasını Akdeniz sahillerine inmesi ile genişleterek, Kıbrıs Haçlı Krallığı, Venedik Cumhuriyeti ve Rodos Şövalyeleri ile hem mücadele hem de dostane ittifaklar ekseninde ilişkiler kurmuştur.[1045] Anadolu coğrafyasında Osmanlılar ile vermiş oldukları nüfuz mücadelesi ise Karamanoğullarını bu devlete karşı, Papalık, Sırplar, Macarlar, Bizans ve Venedik gibi Batı Hıristiyan dünyası ile ittifak kurmalarına yol açmıştır. Karamanoğulları Beylerinin özellikle Osmanlıya karşı Hristiyan dünyası ile elçiler vasıtasıyla kurmuş olduğu yoğun diplomasi, Osmanlının Batıya yönelik fetih hareketlerini olumsuz etkilediği gibi hem Beylik içerisinde hem de İslam dünyası nezdinde kendi itibarlarının sarsılmasına da neden olmuştur.[1046] Osmanlılar, Karamanoğullarını zayıflatmak adına onlarla akrabalık kurarak hanedanı kendi otoritesi altına almaya çalıştıkları gibi Karaman ülkesine de yoğun taarruzlarda

---

[1045]İ. Hakkı Uzunçarşılı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, TTK Yay, Ankara 2011, s. 1-15; ŞehabeddinTekindağ, **XIII-XV Asır Cenubi Anadolu Tarihine Ait Bir Tetkik**, İÜ. Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1947, (Basılmamış Doktora Tezi), s. 1-93;ŞehabeddinTekindağ, "*Karamanlılar*",**İslam Ansiklopedisi (İA)**, C. 6, MEB. Yay., İstanbul 1977, s.317-321;Faruk Sümer, "*Karamanoğulları*", **Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA)**, C. 24, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2001, s. 455-456; Bilal Gök, "*Babailer İsyanı Ve Karaman Beyliği'nin Kurulmasına Etkisi*",**Hikmet Yurdu**, C. 6, S. 11, 2013, s. 217-233; Kürşat Solak, **Memlûk Devleti'nin Anadolu Beylikleriyle Münasebetleri**, Ege Ünv. SBE., İzmir 2011, (Basılmamış Doktora Tezi), s. 38, 43.

[1046]İsmail Çiftçioğlu, "*Siyasi Gelişmeler Ekseninde Karamanlı- Kıbrıs ve Venedik Ticari İlişkileri*",**Akademik Araştırmalar Dergisi**, S. 32, 2007, s. 146-147; ŞehabeddinTekindağ, "*Memlûk Sultanlığı Tarihine Toplu Bir Bakış*", **Tarih Dergisi**, S. 25, İstanbul 1971, s. 24-28; GeorgeHill, **A History of Cyprus**, C. III, Cambridge 1948, s. 500-522;

bulunmuşlardı.[1047] Ancak Karaman Beyleri her fırsatta Osmanlılara karşı hem Türk dünyasından (Memlûkler, Akkoyunlular) hem de Batı Hristiyan dünyasından yardımlar alarak onlarla beraber hareket etmiştir. Her ne kadar Karamanoğlu Beyliği Kuruluşundan itibaren Hristiyan devletlerle gerek dostane gerekse de saldırgan eksenli ilişkiler kurmuş olsa da özellikle Karamanoğlu II. İbrahim Bey zamanı, bu ilişkilerin yoğun olarak yaşadığı bir dönemdir.[1048]

1. II. İbrahim Bey (1423-1464) Zamanı Hristiyan Aktörlerle İlk Temas

1.1. Ermeniler ve Kıbrıs Haçlı Krallığıyla Münasebetler

İbrahim Bey Karamanlıların başına geçtiği tarihlerde Kilikya'da her hangi bir Ermeni Baronluğundan bahsetmek mümkün değildi. Zira önceki Karaman Beyleri ve Memlûklerin yoğun saldırıları neticesinde Kilikya'daki Ermeni Baronluğu yıkılmıştı (1375).[1049]Ancak Akdeniz sahilinde stratejik bir noktada olan Gorigos (Kız Kalesi)'da Kıbrıs Haçlı Krallığının nezaretinde etkinliklerini sürdürmekteydiler. II. İbrahim Bey döneminde Ermeniler ve Kıbrıs Haçlı Krallığı ile dostane ilişkiler geliştirmiştir. II. İbrahim Bey'in dedesi Aleaddin Ali Bey zamanında 1367'de Gorigos'u alma teşebbüsünü[1050] tamamlamak için 1448 tarihinde bu kaleye saldırıda bulunarak Kıbrıs Haçlı Krallığı ile karşı karşıya gelmesine neden oldu.[1051]Zira Kıbrıs Krallığı bu kaleyi kendi egemenliğine almış olup,

---

[1047]İ. Hakkı Uzunçarşılı, "*Karamanoğlu Devri Vesîkalarından İbrahim Bey'in Karaman İmâreti Vakfiyesi*", **Belleten**, C. I, TTK Basımevi, Ankara 1937. 1-125.

[1048]Hasan Taşkıran, **Karamanoğulları Beyliği ve Hristiyan Dünyası ile İlişkileri**, Erciyes Üniv. SBE., Kayseri 2015 (Basılmamış Doktora Tezi), s. 13-14, 96-97.

[1049] İlyas Gökhan, "*Memluk Devleti'nin Kilikya Ermenileri ile Siyasi İlişkileri*",**Türk Dünyası Araştırmaları**, S. 165, İstanbul, 2006, 117-158; KevorkKalloshyan, "*Kilikya Ermeni Krallığının Doğuşu ve Çöküşü*",**Yeni Türkiye Dergisi**, S. 60, Ankara 2014, s. 1-7; MehlikaAktok Kaşgarlı, **Kilikya Tabi Ermeni Baronluğu Tarihi**, Kök Yay., Ankara 1990, s. 137-138.

[1050] Şikârî, **Karamannâmesi**, (Haz. Metin Sözen ve Necdet Sakaoğlu), Karaman Valiliği ve Belediyesi Yay., İstanbul 2005, s. 179; ŞehabeddinTekindağ, "*Karamanlı'larınGorigos Seferi (1367)*", **Tarih Dergisi**, C. 6, S. 9, İstanbul 1954, s.161-174.

[1051]Tekindağ, "*Karamanlılar*", **İA**, C. 6, s. 325

burada yaşayan Ermenilerin hamiliğini üstlenmişti. II. İbrahim Bey dönemi Ermeniler ile münasebetleri bu kaleyle sınırlı kalmıştır.

II. İbrahim Bey, Kıbrıs Haçlı Krallığı ile ilişkileri ise hem dostane hem de çatışma eksenli gelişmiştir.Karamanoğulları Beyliğinin Kıbrıs Haçlı Krallığı ile yakınlaşması ve Memlûklere karşı ittifak kurmasında, Memlûk ve Osmanlı arasında sıkışmış olan beyliğin başta ticari olmak üzere Kıbrıs Krallığının stratejik öneminden dolayı bir çıkış kapısı aramasından kaynaklanmaktadır. Tabi Karamanlıları Kıbrıs Krallığına yakınlaştıran en büyük sebep ise Memlûklerin ve Osmanlıların yakınlaşmasıydı.[1052] Osmanlı devletinin özellikle Karamanlıların idareci tayinine müdahil olması ve Antalya ve Alâiye gibi stratejik konumdaki liman şehirlerine saldırıp buraları kendi idaresi altına almış olması, Memlûklerin saltanat iddiacısı İbrahim Bey'in kardeşi İsa Bey'in Kahire'ye kaçması, Çukurova bölgesi hâkimiyeti gibi sebeplerden dolayı araları iyi olmayan Karaman-Memlûkler ananevi ittifakını zedelemişti.Böylece Karamanoğullarının Osmanlıya ve Memlûklere karşı tavır almasına yol açmıştır. II. İbrahim Bey'de bu iki devlete karşı yalnız kalmamak ve Akdeniz'e var olmak adına Kıbrıs Haçlı Krallığıyla yakınlaşmaya başladı.

Öyle ki Memlûkler Kıbrıs Haçlı Kralının Suriye ve İskenderiye sahillerine saldırması ve Memlûklerin Kıbrıs adasının güçlü bir Haçlı merkezi olmasını engellemek için 1424 ve 1426 tarihlerinde adadaki Krallık üzerine 3 sefer düzenledi.[1053] 1426'daki Memlûklerin ada üzerindeki seferi öncesinde Kıbrıs Kralı Janus (1398-1432), Memlûklu sultanlığı ile arasının açık olduğunu bildiği Karaman Beyinden yardım talep etti. II. İbrahim Bey'de adadan gelen bu yardım talebini geri çevirmeyerek kardeşi Ali Bey'i mahiyetine Karamanoğulları Türklerden bir birlik vererek Kıbrıs Krallığının yardımına gönderdi. Ali Bey emrindeki Karamanlı askerler ile Kıbrıs'a gelerek Haçlı krallığının komutasındaki Franklar, Katillon ve Rodoslular ile birlikte Memlûklu saldırılarına karşılık vermeye çalıştı. [1054] Temmuz 1426'da Memlûkler donanması Franklar,

---

[1052] Çiftçioğlu, "*Siyasi Gelişmeler Ekseninde Karamanlı- Kıbrıs ve Venedik Ticarî İlişkileri*",s.146-147.
[1053] Kazım Yaşar Kopraman, "*Memlûkler*", **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Ansiklopedisis(DGBİT)**,C. VI, İstanbul 1992, 517-519.
[1054] Tekindağ, "*Karamanlılar*",**İA**, C. 6, s. 325.

Rodoslular, Ermeniler ve Karamanlı Türklerden oluşan birleşik Kıbrıs ordusunu mağlup etti.Limosal, Larnaka ve Nikosia zapt edildi. Kral Janus esir edilerek Kahire'ye götürüldü.[1055]

Birleşik Kıbrıs ordusunda Ali Bey komutasındaki Karamanlı Türkler başta adı geçen bey olmak üzere birçoğu Memlûkler tarafından öldürüldüler. Bu durum Karamanoğulları-Memlûkler ilişkilerinde derin bir yara açarken, Kıbrıs Haçlı Krallığı ile Karamanlıları daha da yakınlaştırmıştır. Nitekim II. İbrahim Bey, Kıbrıs Krallığı ile ticari ve stratejik sebeplerden dolayı ilişkilerini sürdürmeye çalışmıştır. Nitekim Kral Janus'un oğlu II. Jean saltanatının ilk yılında (1432),[1056]II. İbrahim Bey'e bir elçilik heyeti göndermiştir. LyachinCastrico ve Lyon Naschere[1057] ismindeki bu elçiler Konya'da II. İbrahim Bey tarafından hoş karşılanmışlardı. Hatta meşhur seyyah Bertrandon De La Broquiere'deLarende'de iken Kıbrıs'tan gelen bu elçilik heyeti ile karşılaşmış ve onlarla birlikte Konya'ya giderek II. İbrahim Bey'in huzuruna çıkmıştı.[1058]Bertrandon De La Broquiere, burada Kıbrıs elçileri ile beraber II. İbrahim Bey'in huzuruna çıkarak burada teşrifat ile ilgili ayrıntılı bilgiler verdiği gibi elçiler ile II. İbrahim Bey arasındaki geçen diyalogları ve elçilerin Kıbrıs Kralından getirmiş olduğu mektubu ve Karamanlı-Kıbrıs arasındaki bundan sonraki ilişkilerin seyri hakkında bize ipuçları vermektedir. Elçiler ona ölen Kral zamanında var olan münasebet ve ittifakın ele alınıp yeniden kurulması için vazifelendirildiklerini anlatmışlardı. II. İbrahim Bey'le elçilerin görüşmelerinde de bulunan Broquiere hükümdarın onlara çok iyi davrandığını ve maksatlarına ulaştıklarını söylemektedir. Aynı elçiler seyyahın ifadesiyle II.

[1055] Eşref Buharalı, "*Kıbrıs'ta İlk Türkler veya Kıbrıs'ın Memlûk Hâkimiyetine Girişi*",**Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi**, S. 95, İstanbul, 1995, s. 82-120; Ebru Altan, "*Kıbrıs Haçlı Krallığı 1191-1489*", **Türkler**, C. 6, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002,s. 699; Kahire'de esir olarak bulunan Kral Janus, Venedik, Ceneviz ve Fransız Konsüllerinin müdahaleleri ile 200.000 duka fidye verildikten ve Memlûkleri metbû tanıdıktan sonra serbest bırakıldı. Bkz.;Tekindağ, "*Memlûk Sultanlığı Tarihine Toplu Bir Bakış*", s. 26-27.

[1056]Hill, **A History of Cyprus**, C. III, s. 500.

[1057] Elçilerin isimlerini ünlü seyyah Bertrandon De La Broquiere seyahatnamesinde zikretmektedir. Bkz; Bertrandon De La Broquiere, **Denizaşırı Seyahati (Seyahatnamesi)**, (Çev. İlhan Arda), Eren Yay., İstanbul 2000, s. 181.

[1058]Broquiere, s. 182-183; Hill, **A History of Cyprus**, C. III, s. 499.

İbrahim Bey'in büyük oğlu tarafından da kabul edilmişlerdir. [1059] Ancak bu iyi ilişkiler uzun sürmedi. Çünkü II. İbrahim Bey'in Hristiyan devletlerle daha öncede belirttiğimiz üzere Osmanlı ve Memlûklerin bu beyliğe yönelik saldırgan tavırları şekillendirmiştir. Osmanlıya karşı Batı Haçlı dünyası ile ittifak kuran II. İbrahim Bey, İslam dünyası nezdinde yıkılmış olan imajını kurtarmak için Hristiyanlara karşı bir harekete ihtiyaç duymaktaydı. Karamanoğullarının henüz Aleaddin Ali Bey zamanında başlamak üzere ananevi hedefleri olan Kıbrıs Haçlı Krallığının elinde bulunan Gorigos kalesi üzerine sefere çıkmaya karar verdi.[1060]

II. İbrahim Bey, Kıbrıs Krallığı ile arasını açmak için bir takım girişimlerde bulundu. II. İbrahim Bey, Kıbrıs Kral'ı II. John'a Kıbrıs'ın Alâiye'ye yıllık beş bin düka ödediğini ileri sürerek aynı rakamın kendisine de ödenmesini istedi. Bunun üzerine Kıbrıs Kralıyla İbrahim Bey arasında elçiler gidip gelmeye başladı. II. İbrahim Bey'le görüşmek üzere Kıbrıs elçisi Maurice Vaselin Anamur'a geldi. [1061] İbrahim Bey, parayı ödemeyeceğini anlayıp durumu bahane ederek Gorigos'a doğru kara birliklerini sevk ederek hazırlıklara başladı. [1062] Bu sırada Rodos'ta Hospital şövalyeleri Kıbrıs'a yardım için beklemekteydiler. [1063] Kıbrıslılar II. İbrahim Bey'e Rodos limanlarında ticaret önerdiler. Fakat II. İbrahim Bey'i ikna etmek mümkün olmadı. O, Anamur'dan birliklerini Kıbrıs'a doğru harekete geçirip adaya saldırdı. Jean de Lastic, II. İbrahim Bey'e karşı harekete geçti. Araya elçiler girip Karamanlıların Kıbrıs'a karşı hareketlerini durdurmak istediler. II. İbrahim Bey Kıbrıs Kralının teklifini geçici olarak kabul ederek geri çekildiyse deGorigos'a karşı emellerinden vazgeçmemişti. Çükü II. İbrahim Bey, Kıbrıs ve Rodosluları oyalarken askerinin diğer bir kısmı Gorigos'a yaklaşmaktaydı. [1064] Hatta II. İbrahim Bey bu esnada Kıbrıslı elçi

---

[1059]Broquiere, s. 185-187.
[1060]Hill, **A History of Cyprus**, C. III, s. 518.
[1061]Hill, **A History of Cyprus**, C. III, s. 518-519.
[1062]Tekindağ, "*Karamanlılar*",**İA**, C. 6, s. 325-326.
[1063]Kıbrıs için Gorigos çok mühimdi çünkü bu bölgedeki sahille karanın en iyi irtibat noktası bu kaleydi. Aynı zaman da Avrupalı tüccarların gelip ticaret yürüttüğü bir kaleyi kaybetmemek, mümkün olduğunca uzun müddet ellerinde tutmak istiyorlardı. Bkz.;Hill, **A History of Cyprus**, C. III, s. 519.
[1064]Ebru Altan, "*Templier ve Hospitalier Şövalye Tarikatlarının Kuruluşu*", **Belleten**, C. LXVI, S.245, Ankara 2002, s. 88-93.

Vaselin'le görüşmekteydi. Bunun Kıbrıslıları oyalama taktiği olduğu hemen sonra anlaşıldı. Çünkü II. İbrahim Bey, askeri garnizonu neredeyse boşalmış olan ve 80 yıldır Kıbrıslıların ellerinde tuttukları Gorigos kalesini 1448 yılında fazla bir mukâvemet olmadan ele geçirdi. Kalenin kapıları bazı görüşmeler neticesinde Karamanlılara açılmıştı. Hatta kaynaklarda Kalenin kumandanının Gorigos'u para karşılığı Karamanlılara teslim ettiği kayıtlıdır.[1065]

II. İbrahim Bey'in bu başarısına karşılık Kıbrıs Haçlı Krallığı bu beyliğe karşı kendisini güvene almak için ittifak arayışlarına girdi. Nitekim Mısır Sultanı Çakmak'ın da büyük telkinleri ileAlâiye Beyi Lütfi Bey'in Kıbrıs Haçlı Kralı II. Jean ile bir dostluk anlaşması imzalamasını sağlamıştı.[1066] 7 Eylül 1450 tarihinde taraflarca 4 maddelik olarak imzalanmış olan bu dostluk anlaşmasına göre; her iki tarafında tacirlerinin serbest olarak dolaşabilmesini hedefliyordu. Eğer karşı tarafa bir zarar verilirse bunun bedeli verilecekti, İki tarafta başka bir güç tarafından saldırıya maruz kaldığı haberi gelirse bir birilerine yardım edeceklerdi. Bu anlaşma ile ilgili bir sorun çıktığında ise Jean de Lastik'in hakemliğinde çözülecekti.[1067] Dört maddeden oluşan bu anlaşmanın garantörü ise Rodos Şövalyeleri olacaktı.[1068] Burada dikkati çeken husus hiç şüphesiz Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in 1448'deki Gorigos taarruzu ve Alâiye'ye karşı saldırgan tutumuna karşılık sahildeki hâkimiyetini genişletmek istemesine karşı alınmış bir tedbir veya ittifak maddesiydi.

Akdeniz'de Karamanoğullarına karşı Memlûkler-Rodos ile Kıbrıs-Alâiye dörtlü bir ittifak meydana gelmiş olsa da Kıbrıs Krallığı, Karamanlılar ile yine de ilişkilerini sürdürmek istemiştir. Zira Karaman, Alâiye ve Kıbrıs üçgeninde önemli bir ticaret söz konusuydu. Kıbrıs ve Karamanlılar arasındaki Gorigos meselesine rağmen bu ilişkiler sürse de II. İbrahim Bey'in 1451'de Alâiye'yi

---

[1065] Hill, **A History Of Cyprus**, C. III, s. 518-519; Francis Beaufort, **Karamanya**, (Çev. Ali Neyzî ve Doğan Türker), Akdeniz Medeniyeti Araştırmaları Enstitüsü Yay., Antalya 2002, s. 239-246; Yahya Başkan, **Orta Anadolu'da Hâkimiyet Mücadelesi (1400-1500)**,İstanbul Üniversitesi, SBE, İstanbul 2008 (Basılmamış Doktora Tezi), s. 86.

[1066] Tahsin Ünal, **Karamanoğulları Tarihi**,Berikan Yay., Ankara 2001, s. 406.

[1067] Seton Lloyd-D. Storm Rice, **Alanya (Alâiyya)**, (Çev. Nermin Sinemoğlu), TTK Yay., Ankara1989, s. 7.

[1068] Erdoğan Merçil, "*Alâiye Beyliği*",**DİA**, C.II, İstanbul 1989, s. 333.

kuşatınca buranın hâkimi Lütfi Bey, Kıbrıs Haçlı Kralı II. Jean ile imzalamış olduğu dostluk anlaşmasına istinaden ada kralından yardım istedi.[1069] Kıbrıs Kralı bu durumun kendi aleyhine gelişmemesi için ve Karamanlılar ile aralarında derin düşmanlıklara yol açmamak ve Alâiye ile imzalamış olduğu anlaşmaya sadık kalmak için ara bir yol bulmaya çalıştı. Bunun için Venediklere başvurarak onların aracılığı ile Karamanoğullarını hem Alâiye hem de Kıbrıs'a yönelik emellerinden vazgeçirmeye çalıştı. Kıbrıs Kralı II. Jean, bunun için Venedik'e bir elçi gönderdi.[1070] Kralın bu arzusu Venedik senatosunda görüşüldü ve bu görüşmeler neticesinde 22 Haziran 1451'de Venedik'ten bir elçi Karaman'a gönderildi. Bu elçi FrancescoVenier ismindeki birisiydi. Yalnız bu elçinin Karaman Beyi ile görüşme içerikleri hakkında bir malumatımız bulunmamaktadır. Fakat II. İbrahim Bey'in saldırgan tutumundan vazgeçmiş olması Venedikli elçinin onu bu meyanda ikna ettiğini göstermektedir.[1071] Bu tarihten sonra Akdeniz ve adalar denizinde etkili olan Venedik'in Kıbrıs üzerindeki etkisi görülmektedir. Venedik'in Karamanoğullarıyla kurmuş olduğu ilişkinin seyri Kıbrıs Krallığını da etkilemişti.

2. II. İbrahim Bey'in Osmanlıya Karşı Haçlılarla Kurduğu İttifaklar

Karaman-Osmanlı münasebetleri bilindiği üzere Karamanoğlu Aleaddin Ali Bey zamanından başlamış olup torunu II. İbrahim Bey döneminde hız kazanmıştır. Zira II. İbrahim Bey, Osmanlı tehdidine karşı Karamanoğulları coğrafyası dışında ve aynı inançta olmayan devletlerle ittifak kurmuştur. Özellikle Avrupa'da Osmanlı ilerleyişini durdurmak isteyen ve bunun için başta Macar-Sırp Krallıkları, Bizans, Venedik ve Papalık dünyası teşebbüsleri ile Osmanlıyı Anadolu'da uğraştıracağına inandıkları Karamanoğullarını kışkırtmışlardı. Nitekim hem Bizans hem de Venedikler Osmanlıya karşı Avrupa'da kurulmuş olan ittifaka Karamanoğullarını dâhil etmek için yoğun diplomatik girişimlerde bulunulmuş olup, bu devletler tarafından elçiler gönderilmiş ve anlaşmalar sağlanmıştı. Karamanoğlu II. İbrahim Bey, bu ittifaka Sultan II. Murad döneminde 2 defa katılırken, Fatih Sultan Mehmed zamanında ise 1 defaya mahsus olmak üzere

[1069] Başkan, **Orta Anadolu'da Hâkimiyet Mücadelesi (1400-1500),** s. 87.
[1070] Hill, **A History of Cyprus**, C. III, s. 522.
[1071] Şerafettin Turan, **Türkiye İtalya İlişkileri-I (Selçuklular'dan Bizans'ın Sona Erişine)**, Metis Yay., İstanbul 1990, s. 321.

sürdürmüştür.[1072] Osmanlılar ise Batıya doğru Hristiyan dünyasına karşı gaza ve cihat politikası yürütürken Anadolu'da Karamanlıların saldırgan tutumuna mani olmak için devrin mezhep âlimlerinden fetvalar alarak[1073] Karamanoğulları üzerine yapılan seferleri meşru bir zemine oturtmaya çalışmışlardı.

Karamanoğlu II. İbrahim Bey, Osmanlının beylik üzerindeki nüfuzunu kırmak ve Karamanlıların başına geçmesinde yardım etmiş olan Sultan II. Murad'a vermiş olduğu yerleri geri almak adına Osmanlıların her zaman zayıf bir anını beklemeye koyulmuştur. Osmanlı ise özellikle Balkanlarda Selanik şehrinin Venedik Cumhuriyetinin eline geçmiş olmasını kabullenemiyordu. Önemli bir liman kenti olan Selanik'in elden çıkacağını düşünen Venedikler özellikle Avrupa'da Papalığında içinde olduğu Osmanlılara karşı bir Hristiyan birliği kurma girişimlerinde bulundular. Bunun için Bizanslılarla görüşerek Osmanlı şehzadelerini kullanmasını istemiş ve Macar Kral'ı Sigismund'u da Osmanlılara karşı tahrik etmişti. Sigismund, o tarihlerde hem Macar Kral'ı hem de Alman İmparatoru unvanını taşımaktaydı. O, İstanbul'a kadar Slav ve Romen ülkeleri üzerinde hâkimiyet kurmak istemekte ve 1418'den beri de Osmanlılara karşı ayrı ayrı Voyvodaları desteklemek suretiyle mücadelesini devam ettirmekteydi.[1074]

Venedik, Sırp, Macar ve Bizans'tan oluşan müttefikler Osmanlılarla olan mücadelelerini bildikleri Karamanoğullarını da bu ittifakın içine dâhil etmek için faaliyetlerde bulundular.[1075] Karamanoğullarının buradaki konumunu Hristiyan dünyası iyi bilmekteydi. Çünkü Osmanlı Balkanlara hareket ederse geriden Karamanlılar Osmanlıya saldırarak onların geri dönmesini sağlayacaktı. Bu durum II. İbrahim Bey içinde önemliydi. Zira o da

---

[1072]Taşkıran, **Karamanoğlu Beyliği ve Hristiyan Dünyası İle İlişkileri**, s. 96.

[1073] Uzunçarşılı, "*Karamanoğlu Devri Vesîkalarından İbrahim Bey'in Karaman İmâreti Vakfiyesi*," s.127-131; Ramazan Boyacıoğlu, "*Karamanoğlu İbrahim Bey Aleyhine Osmanoğullarının Aldığı Fetvalar*," **Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyât Fakültesi Dergisi**, S. IV, Sivas 2000, s. 61-77.

[1074]Halil İnalcık, "*Murad II.*",**İA**, C. 8, MEB. Yay., İstanbul 1971, s. 600-603.

[1075]Hoca Sadeddin Efendi, *Tâcü'tTevârih*, C.II, (Haz. İsmail Parmaksızoğlu), Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1999, s. 208-209; **16. Asırda Yazılmış GrekçeAnonim Osmanlı Tarihi**, (Nşr. Ş. Baştav), Ankara 1973, s. 129.

Osmanlıya kaybetmiş olduğu arazileri geri almak için fırsat kollamaktaydı. [1076] Osmanlıların Selanik meselesinden dolayı Balkanlara yönelmiş ve şehri Venediklerden almak için hareket etmişti. Ancak şehri Venediklerden almak için harekete geçince Macar Kralı Sigismund, Tata anlaşmasına göre Belgrad'ı işkâl edince Osmanlı yönünü buraya çevirdiği için Selanik meselesi çözümü gecikmek durumunda kaldı. Fakat 1427'de Balkanlarda Osmanlı lehine önemli gelişmeler oldu. Macar Kral'ı Sigismund'u yenerek ve Eflak'ta Macar ordularına üstün gelen Sultan II. Murad, Macar Kralı ile 3 yıllık bir mütareke imzaladı. [1077] Bu sırada Venedik ise Karamanlılar ve diğer müttefiklerine ulaşmak adına önemli bir zaman kazanmıştı. Bunun için Venedik Balkanlarda Osmanlı sorununu çözmek için harekete geçti.[1078]

Karamanoğlu II. İbrahim Bey'e bir elçilik heyeti göndermeye hazırlandı. Bunun için Venedik senatosu, 18 Ağustos 1429 tarihli bir raporda,"*Karamanoğlu İbrahim Bey'in Osmanlılara karşı bizimle beraber mücadeleyegirişeceği anlaşılmaktadır. Kendisine bir elçi göndererek bir ittifak anlaşmasıkararlaştırılmıştır*"[1079] denmektedir. Senatoda alınan bu karar hemen uygulamayasokulmuş ve 30 Ağustos 1429'da GovanniSoranzo, Grand Caraman'a yani II. İbrahim Bey'e gönderilecek elçi olarak seçildi. [1080] Ancak elçi yola çıkamadı. [1081] Çünkü II. Murad, 1430 Eylül'ünde Selanik'i Venediklilerden almış ve bir barışantlaşması imzalamıştır. Bundan dolayı ittifakın önemli güçlerinden biri şimdilik saf dışı bırakılmıştı.[1082]

[1076]İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C, I, TTK Yay., Ankara 1982, s. 414.
[1077] İnalcık, "*Murad II.*",**İA**, C. 8, s. 603.
[1078]**ArchiviodiStatodiVenezia (ASV),Senato Secreti Misti Defter**, 56, s. 189.
[1079]**ASV, Senato Secreti Misti Defter**, 57, s. 147.
[1080]**ASV, Senato Secreti Defter**,11, s. 29-30.
[1081]FreddyThiriet, *RegestesDesDeliberationsDuSenat De VeniseConcernant La Romanie(1400-1430)*, C. II, Paris 1959, s.266, 267; Başkan, **Orta Anadolu'da Hâkimiyet Mücadelesi (1400-1500)**, s. 51.
[1082]Âşıkpaşazade, **Âşıkpaşazade Tarihi**, (Haz. Kemal Yavuz ve M.A. Yekta Saraç), K Kitaplığı Yay., İstanbul 2003, s. 190-191; Oruç Bey, **Oruç Bey Tarihi**, (Nşr. Nihal Atsız), İstanbul 1965, s. 83; Delilbaşı, "*Selanik'in Venedik İdaresine Geçmesi ve Osmanlı Venedik Savaşı (1423-1430)*", s. 587-588.

Venedikliler ittifaktan uzaklaşmış görünse de Karaman-Hristiyan ittifakını bu sefer Bizans aracılığı ile yürütüldüğünü görmekteyiz. Zira Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in Balkanlardaki Sırp-Macar Krallığı ile nasıl temasa geçtiği hususunda Gazâvât-ı Sultan Murad bin Mehmed Hanisimli Anonim kaynakta önemli bilgiler bulunmaktadır. Esere göre; "*Karamanoğlu bu ahvali duyub bir gün Tekvur'un elçisi gelübKaramanoğluna Kralımız sana selam eder ve cevabı budur ki asker cem edübvarubÂl-Osman'dan elinden Bursa'yı fethedüb oturasın asla korkmayuböşünmeyesineger Sultan Murad üzerine gelmeli olursa biz anı deryadan bu yanageçirmeziz dedikde Karamanoğlu dahi Tekvur'un bu dediklerini gerçek kıyas edübasker cem eylemeğe başladı. Bir gün cümle beylerini katına davet edüb benim muradım Âl-Osman elinden il ve memleketimi alubgeçib oturmakdır.... Onlar dahımühimatınıgörüb ve hareket edübkalkdılar ve il ve memleketiurub Osmanîlerdenkimini şehid kimini esir etdilerküstahânegeçüb karar eyledi.*"[1083] Şeklinde aradaki ilişkiyi ifşa eder. Nitekim Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in daha önce Osmanlıya kaptırmış olduğu yerleri geri almaya çalışması diğer Osmanlı kaynaklarında da verilmiş olması Gâzavatnâmedeki bilgileri doğrulamaktadır. [1084] Öyle ki Âşıkpaşazade Tarihinde; "*Karamanoğlu'nun Vılkoğlu'yla anlaşmasıvardır. Bir taraftan Macarlar, diğer yandan da Karamanoğlu yürüyecek ve Müslümanlar kıskaca alınacaktı.*"[1085]

Sultan II. Murad, Balkanlarda Macar ve Sırplar ile uğraşırken, Karamanoğlu II. İbrahim Bey, Anadolu topraklarında oluşan otorite zaafından istifade ederek harekete geçti. Sancak Beyi Şarabdar İlyas'ı esir ile bütün Hamit ilini muhasara etti. [1086] Kardeşi İsa ise

---

[1083] **Gazâvât-ı Sultan Murad bin Mehemmed Han, İzladi ve Varna Savaşları(1443-1444)**, (Nşr. H. İnalcık ve M. Oğuz), TTK. Yayınları, Ankara 1989, s. 4.

[1084] Hadîdî, **Tevârih-i Âl-i Osman (1299-1523)**, (Nşr. Necdet Öztürk), Marmara Üniversitesi Yay., İstanbul 1991, s. 190-191; **Anonim Tevarih-i Âl-i Osman (1299-1512)**, (Neşr. F. Giese, Haz. Necdet Öztürk), Marmara Üniversitesi Yay., İstanbul 2000, s. 72; MehmedNeşrî, **Kitâb-ı Cihannümâ**, C. II, (Haz. M. Altay Köymen ve F. Reşit Unat), TTK Yay., Ankara 1995, s. 613.

[1085] **Âşıkpaşazade Tarihi**, s. 192.

[1086] Uzunçarşılı, "*Karamanoğlu Devri Vesîkalarından İbrahim Bey'in Karaman İmâreti Vakfiyesi*", s.115.

Dulkadiroğlu Süleyman Bey, Kadı Burhaneddin oğlu Zeynel-Abidin'i de yanına alarak Akşehir, Konya ve Beyşehir'i aldı. II. İbrahim Bey ise Emirdağ ve Beypazarı'nda yağmalarda bulundu. Sivrihisar kalesini muhasara etti. Kütahya'yı da yağmaladı. Ankara, Seyyidgazi, Bolvadin, Akhisar ve Beyşehir'i tahrip etti.[1087]

Balkanlarda işlerin Osmanlı lehine neticelenmesi üzerine Anadolu'da Sırp ve Macarlar ile beraber hareket edip Osmanlı arazisine saldırmış olan Karamanoğlu II. İbrahim Bey büyük bir tehlikenin içine girmişti. Zira Osmanlılar ile arasındaki ahitten dönmüştü. Öngörülen işbirliği gereğince Sırp ve Macarlar bir taraftan, Karamanoğlu ise diğer taraftan sıkıştıracak, böylelikle Osmanlılar ortadan kaldırılacaktı.[1088] II. İbrahim Bey bunun üzerine korkmaya başladı. Zira Sultan II. Murad hem Hristiyanlar ile Osmanlıya karşı ittifak yapmasının bedelini ödetmek hem de kaptırmış olduğu araziyi onlardan geri almak için Karamanoğulları üzerine sefere çıkma kararı aldı.[1089] Esasında Sultan Murad Sırp Despotu üzerine sefere çıkmadan evvel Karaman üzerine yürümek istemiş fakat önce Balkanlar sonra Anadolu'ya yönelme kararı almıştı.[1090] Bu konuda Hadîdî, *"Karaman cânibiniitdite'hîr Gazâsın Üngürüs'ünitdi tedbir."*[1091] Şeklinde Sultan Murad'ın önce Balkanlara yönelme kararını aktarır.

Karamanoğullarının faaliyetlerini dikkatle izleyen Osmanlı yönetimi,Macarlardan sonra Karaman topraklarına yöneldi.Osmanlı ordusu Akşehir, Konya, Seydişehir ve Beyşehir'i kısaca, İçel hariç Karaman illerini ele geçirdi. II. İbrahim Bey'i de ele geçirmek için Bozkır'a geçti. Karamanlıların en güvendikleri Varsaklıların yenilgisi ve Konya'daki birçok Karamanlı ailesinin Afyonkarahisar'a sürgün edilme emri üzerine Karamanoğlu II. İbrahim Bey durumun vahametini anlayarak Osmanlılar ile anlaşmak zorunda kaldı (H. 839– M. 27 Temmuz 1435/ 15 Temmuz 1436).[1092] Böylece II. İbrahim

---

[1087] **Âşıkpaşazade Tarihi**, s. 191; Gelibolu'luZaîfî Muhammed, **Gazâvât-ı Sultan Murad**, (Haz. Mehmed Sarı), İÜ., SBE., İstanbul 1994, (Basılmamış Doktora Tezi), s. 205.

[1088] **Âşıkpaşazade Tarihi**, s. 192.

[1089] **Oruç Bey Tarihi**, s. 86.

[1090] **Âşıkpaşazade Tarihi**, s. 191.

[1091] Hadîdî, **Tevârih-i Âl-i Osman (1299-1523)**, s. 191.

[1092] **Oruç Bey Tarihi**, s. 86; Neşrî, **Kitâb-ı Cihannümâ**,C. II, s.619;**Âşıkpaşazade Tarihi**, s. 193; **Anonim Tevârîh-i Âl-i Osman**, s. 70; **Gazâvât-ı Sultan Murad bin Mehemmed Han**, s. 7.

Bey'in Haçlılarla girmiş olduğu ilk ittifaktan kazanım elde edemeden, Osmanlının kendi topraklarına saldırarak beyliğin ağır kayıplar vermesine neden olmuştur.

II. İbrahim Bey, bundan sonra yaklaşık olarak 5, 6 yıl her hangi bir Hristiyan devleti ile Osmanlıya karşı bir ittifaka girmediği gibi tek başına da Osmanlı arazisine saldırıda bulunmadı.[1093] Anadolu'da durum böyleyken Avrupa'da Hristiyan dünyasında önemli hadiseler yaşanmaktaydı. Yeni birlikler ve ittifaklar, yeni bloklar oluşturmaya çalışmaktaydılar. Avrupa'daki bu gelişmelerin başını ise Bizans İmparatorluğu çekmekteydi. Zira Bizans, giderek daha da güçlenen Osmanlı tehdidine karşı mevcut sınırlarını korumak ve ayakta kalabilmek için ittifak arayışlarına girmişti. Nitekim Bizans İmparatoru VIII. İoannes, Osmanlılara karşı Hristiyan birliği için Papa'ya müracaat etti.[1094] 1438 tarihinde İtalya'da İngiltere, Macaristan, Fransa, Venedik ve Bizans İmparatorunun katıldığı toplantıda, 5 Temmuz 1439'da Hristiyan Kiliselerinin birliği ilan edildi.[1095]

Bizans'ın İstanbul'u Osmanlıya karşı korumak adına atmış olduğu bu adım Venedik ve Macarları memnun etmişti. Zira Venedik, halen Selanik ve Yanya'nın elden çıkışını kabullenememişti ve ticari kazancı bu bağlamda ağır bir darbe yemişti.[1096] 1439'da II. Murad, Sırbistan Despotluğunu Osmanlı eyaleti ilan etmesi 1440'ta Macarları Belgrat'tan atma teşebbüsleri, Sırplarla Macarları bu ittifaka sokmuştu. Balkanlardaki bu gelişme Hristiyan dünyası içerisinde Osmanlıya karşı hareketlenmelerin fitilini ateşledi. Öyle ki Bizans İmparatoru VIII. İoannes, JanekiTorzella'yı ittifak için elçi olarak İtalya ve Macaristan'a gönderdi.[1097]

[1093] Uzunçarşılı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, s. 24-25.

[1094]Dukas, **Dukas Kroniği (1341-1462)**, (Çev. V. Mirmiroğlu), Kabalcı Yay., İstanbul 2013, s. 147-150.

[1095]Ostragorsky, **Bizans Devleti Tarihi**, (Çev. Fikret Işıltan), TTK Yay., Ankara 1995, s. 518-521; Donald M. Nicol, **Bizans ve Venedik (Diplomatik ve Kültürel İlişkiler Üzerine)**, (Çev. Gül Çağalı Güven), Sabancı Üniversitesi Yay., İstanbul 2000, s. 364.

[1096] Bkz.;Delilbaşı, *"Selanik'in Venedik İdaresine Geçmesi ve Osmanlı Venedik Savaşı (1423-1430)"*, **Belleten**, C.XL, S. 160,TTK Yay., Ankara 1976, s. 573-588, s. 573-588.

[1097]Nicol, s. 368.

Bizans İmparatoru Avrupa'ya elçi gönderirken Anadolu'da Osmanlıların ezeli rakibi Karamanoğullarını da tahrik etmeye çalıştı. Bunun için İmparator, II. İbrahim Bey'i harekete geçirmek için bir mektup gönderdi. Bu mektubun muhtevası ile ilgili Osmanlı kroniklerinde bilgi bulunmasa da Gazâvât-ı Sultan Murad bin Mehemmed Han'da; "*Tekvur dedikleri hınzire gelsin (...) yine Karamanoğlunuazdura ve emredübKaramanoğlu'na nâmeler yazub ve bir belli başlı keşişini Karamanoğluna nâmelerle irsâl eyledi. OlkeşişKaramanoğlunavarub nâmelerini sundu. Karamanoğlu nâmeye nazar kıldı eyitmiş ben ki İstanbul Tekvuruyumsenki Karamanoğlısın bizim bu ana değin mukayyed olmadığımız senin ecdâdın hatırıdır. Yohsa bu ana değin Osmanoğluna ne Edirne'yi korduk ne Filibe'yi korduk, ne Sofya'yı korduk. Amma biz senin ecdâdından çok eyiliklergörmüşüzki sizin il ve memleketinize el komayoruz. Ve hatta şimdi OsmanoğlıUngurus keferesinden yorulmuşdur. (...) imdi eğer sana il ve memleketlâzım ise zamanile il ve memleketini zabturabt edesin (...) Osmanoğlu benümüzerime gelürdeyühavf edersen asla korkmayasın zîraUngurus Kral'ı ve Yanko Jupan ve despot öteden yürürler ve ben dahi bu yanadanOsmanoğlı namına bir yiğit terbiye eylemişim, anı(onu) dahi Türkün üzerine bir nice asker ile havale ederim Türkün katında olan begler cümlesi gelüp bu düzmeye taparlar. (...)*" [1098] Bu anlatının ışığında Karamanoğullarının Hristiyan dünyası ile birlikte Osmanlı karşısındaki ittifakını ifşa eden önemli bir bilgidir. Bunun yanı sıra Bizans'ın Osmanlıya karşı her yolu mubah sayarak Düzmece Mustafa ile Osmanlıyı zor durumda bırakacağını bu hususta II. İbrahim Bey'e güven telkinlerinde bulunmaktadır.

Burada müttefikler arasındaki bütün haberleşmeleri sağlayan hiç şüphesiz Bizans idi. Zira hem coğrafi konumu itibari ile hem de Osmanlı tehdidine en yakın olan devlet olması hasebi ile en çok kaygılanan bu devletti. Bunun için ittifakların bir an önce neticeye dökülmesini arzulamaktaydı.

II. İbrahim Bey, Osmanlının Balkanlardaki durumunu ve harekete geçen Hristiyan devletlerini görünce bunu fırsat bilip Osmanlı ile arasındaki anlaşmayı bozarak atasının mülkü olan Beypazarı, Ankara, Seyidgazi ve Kütahya'ya kadar olan şehir ve kasabaları ele geçirdi. Gazâvâtnâme, "*Karamanoğlu bu ahvalde mutali oldu heman dem*

[1098] **Gazâvât-ı Sultan Murad bin Mehemmed Han**, s. 33-34.

Bey'in Haçlılarla girmiş olduğu ilk ittifaktan kazanım elde edemeden, Osmanlının kendi topraklarına saldırarak beyliğin ağır kayıplar vermesine neden olmuştur.

II. İbrahim Bey, bundan sonra yaklaşık olarak 5, 6 yıl her hangi bir Hristiyan devleti ile Osmanlıya karşı bir ittifaka girmediği gibi tek başına da Osmanlı arazisine saldırıda bulunmadı.[1093] Anadolu'da durum böyleyken Avrupa'da Hristiyan dünyasında önemli hadiseler yaşanmaktaydı. Yeni birlikler ve ittifaklar, yeni bloklar oluşturmaya çalışmaktaydılar. Avrupa'daki bu gelişmelerin başını ise Bizans İmparatorluğu çekmekteydi. Zira Bizans, giderek daha da güçlenen Osmanlı tehdidine karşı mevcut sınırlarını korumak ve ayakta kalabilmek için ittifak arayışlarına girmişti. Nitekim Bizans İmparatoru VIII. İoannes, Osmanlılara karşı Hristiyan birliği için Papa'ya müracaat etti.[1094] 1438 tarihinde İtalya'da İngiltere, Macaristan, Fransa, Venedik ve Bizans İmparatorunun katıldığı toplantıda, 5 Temmuz 1439'da Hristiyan Kiliselerinin birliği ilan edildi.[1095]

Bizans'ın İstanbul'u Osmanlıya karşı korumak adına atmış olduğu bu adım Venedik ve Macarları memnun etmişti. Zira Venedik, halen Selanik ve Yanya'nın elden çıkışını kabullenememişti ve ticari kazancı bu bağlamda ağır bir darbe yemişti.[1096] 1439'da II. Murad, Sırbistan Despotluğunu Osmanlı eyaleti ilan etmesi 1440'ta Macarları Belgrat'tan atma teşebbüsleri, Sırplarla Macarları bu ittifaka sokmuştu. Balkanlardaki bu gelişme Hristiyan dünyası içerisinde Osmanlıya karşı hareketlenmelerin fitilini ateşledi. Öyle ki Bizans İmparatoru VIII. İoannes, JanekiTorzella'yı ittifak için elçi olarak İtalya ve Macaristan'a gönderdi.[1097]

[1093] Uzunçarşılı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, s. 24-25.

[1094] Dukas, **Dukas Kroniği (1341-1462)**, (Çev. V. Mirmiroğlu), Kabalcı Yay., İstanbul 2013, s. 147-150.

[1095] Ostragorsky, **Bizans Devleti Tarihi**, (Çev. Fikret Işıltan), TTK Yay., Ankara 1995, s. 518-521; Donald M. Nicol, **Bizans ve Venedik (Diplomatik ve Kültürel İlişkiler Üzerine)**, (Çev. Gül Çağalı Güven), Sabancı Üniversitesi Yay., İstanbul 2000, s. 364.

[1096] Bkz.;Delilbaşı, *"Selanik'in Venedik İdaresine Geçmesi ve Osmanlı Venedik Savaşı (1423-1430)"*, **Belleten**, C.XL, S. 160,TTK Yay., Ankara 1976, s. 573-588, s. 573-588.

[1097] Nicol, s. 368.

Bizans İmparatoru Avrupa'ya elçi gönderirken Anadolu'da Osmanlıların ezeli rakibi Karamanoğullarını da tahrik etmeye çalıştı. Bunun için İmparator, II. İbrahim Bey'i harekete geçirmek için bir mektup gönderdi. Bu mektubun muhtevası ile ilgili Osmanlı kroniklerinde bilgi bulunmasa da Gazâvât-ı Sultan Murad bin Mehemmed Han'da; "*Tekvur dedikleri hınzire gelsin (...) yine Karamanoğlunuazdura ve emredübKaramanoğlu'na nâmeler yazub ve bir belli başlı keşişini Karamanoğluna nâmelerle irsâl eyledi. OlkeşişKaramanoğlunavarub nâmelerini sundu. Karamanoğlu nâmeye nazar kıldı eyitmiş ben ki İstanbul Tekvuruyumsenki Karamanoğlısın bizim bu ana değin mukayyed olmadığımız senin ecdâdın hatırıdır. Yohsa bu ana değin Osmanoğluna ne Edirne'yi korduk ne Filibe'yi korduk, ne Sofya'yı korduk. Amma biz senin ecdâdından çok eyiliklergörmüşüzki sizin il ve memleketinize el komayoruz. Ve hatta şimdi OsmanoğlıUngurus keferesinden yorulmuşdur. (...) imdi eğer sana il ve memleketlâzım ise zamanile il ve memleketini zabturabt edesin (...) Osmanoğlu benümüzerime gelürdeyühavf edersen aśla korkmayasın zîraUngurus Kral'ı ve Yanko Jupan ve despot öteden yürürler ve ben dahi bu yanadanOsmanoğlı namına bir yiğit terbiye eylemişim, anı(onu) dahi Türkün üzerine bir nice asker ile havale ederim Türkün katında olan begler cümlesi gelüp bu düzmeye taparlar. (...)*" [1098] Bu anlatının ışığında Karamanoğullarının Hristiyan dünyası ile birlikte Osmanlı karşısındaki ittifakını ifşa eden önemli bir bilgidir. Bunun yanı sıra Bizans'ın Osmanlıya karşı her yolu mubah sayarak Düzmece Mustafa ile Osmanlıyı zor durumda bırakacağını bu hususta II. İbrahim Bey'e güven telkinlerinde bulunmaktadır.

Burada müttefikler arasındaki bütün haberleşmeleri sağlayan hiç şüphesiz Bizans idi. Zira hem coğrafi konumu itibari ile hem de Osmanlı tehdidine en yakın olan devlet olması hasebi ile en çok kaygılanan bu devletti. Bunun için ittifakların bir an önce neticeye dökülmesini arzulamaktaydı.

II. İbrahim Bey, Osmanlının Balkanlardaki durumunu ve harekete geçen Hristiyan devletlerini görünce bunu fırsat bilip Osmanlı ile arasındaki anlaşmayı bozarak atasının mülkü olan Beypazarı, Ankara, Seyidgazi ve Kütahya'ya kadar olan şehir ve kasabaları ele geçirdi. Gazâvâtnâme, "*Karamanoğlu bu ahvalde mutali oldu heman dem*

[1098] **Gazâvât-ı Sultan Murad bin Mehemmed Han**, s. 33-34.

külahını havaya atub yine tutu (...) sefer mühimmatını ağaz eyledi." [1099] Osmanlıya karşı II. İbrahim Bey hareket hazırlığında bulunduğunu naklederek. II. İbrahim Bey, Karamanoğlu devlet ricalinin "kâfire güven olmaz" uyarılarını kulak ardı edip, Hristiyan devletler ile beraber hareket ederek Osmanlı topraklarına saldırdı.[1100]

Sultan II. Murad, Karamanlıların Osmanlı arazisine saldırmalarından dolayı Balkanlar üzerine yürümeden evvel bu beyliğe bir tedip seferi düzenleme kararı aldı. Bunun için 1442'de Edirne'den harekete geçerek Karaman toprağına giren Osmanlılar Konya ve Larende'yi harap ettiler. Ancak balkanlarda Macar ve Sırplarca önce Niş sonrada Sofya'nın ele geçirilmiş olması Sultan II. Murad'ı endişelendirdi. Zira Anadolu'da Karamanoğulları Balkanlardaki Hristiyanlar ile beraber hareket etmekteydiler ve geride Osmanlı arazisine saldırarak yıkımlarda bulunmaktaydı. Sultan II. Murad iki cepheden savaşmanın zor olduğunu anlayınca Balkanlardaki meseleyi halledip Anadolu'ya yönelip Karamanlar üzerine yürüme kararı aldı. Bunun için Sultan II. Murad, Temmuz 1444'te anlaşma teklif ederek Edirne'de Segedin anlaşmasıyla Haçlılar ile 11 yıllık bir ateşkes imzaladı.[1101]

Batıdaki bu gelişmeler yaşanırken doğuda Karamanoğulları büyük bir tehlikeyle karşı karşıya gelmiştir. Nitekim II. İbrahim Bey'in Haçlılar ile girişmiş olduğu ikinci ittifak neticesinde de yine zararlı çıkan taraf olmuştu. Hatta bu sefer II. İbrahim Bey'in Osmanlıya karşı haçlılarla kurmuş olduğu ittifakı onun İslam dünyasındaki itibarının da sarsılmasına neden olmuştur. Nitekim Sultan II. Murad, Balkanlarda durumu iyileştirince hızlıca Anadolu'ya gelerek Hristiyanların buradaki müttefiki Karamanoğlu II. İbrahim Bey'i cezalandırmak adına beylik üzerine sefer düzenleme kararı aldı. Yalnız burada dikkati çeken husus Türk-İslam tarihinde çok nadiren karşılaşılan bir vakaya tanıklık etmekteyiz. Sultan II. Murad, Karaman Seferini meşrulaştırmak adına Mısır'da dört mezhep kadısından fetva istemiştir. [1102] Şafiîimamlarından İbn Hacer, Hanefi âlimlerinden

---

[1099] **Gazâvât-ı Sultan Murad bin Mehemmed Han**, s. 40.
[1100] Başkan, **Orta Anadolu'da Hâkimiyet Mücadelesi (1400-1500)**, s. 66.
[1101] **Oruç Bey Tarihi**, s. 91.
[1102] Uzunçarşılı, "*Karamanoğlu Devri Vesîkalarından İbrahim Bey'in Karaman İmâreti Vakfiyesi*", s.121-125; Boyacıoğlu, "*Karamanoğlu İbrahim Bey Aleyhine Osmanoğullarının Aldığı Fetvalar*", s. 61-77.

Sadüddin-i Deyri, Maliki mezhebi âlimlerinden BedrüddiniTenisî, Hanbelî âlimlerinden Bedrüddin-i Bağdadî ve Hanefi mezhebi âlimi Abdüsselâm-ı Bağdadî'ninfetvaları ve Osmanlı âlimlerinden Amasyalı Abdurrahman Muslihî'nin en sonda tasdiki vardır.

Kaynaklarda Osmanlının Karaman seferine çıkması ve fetva almasının gerekçeli kararı şu şekilde geçmektedir. "(...)*Şöyle ki Frenk taifelerinin cümlesi ittifak edip adı geçen Osman oğlunun ülkesini zabt ve istila etmek, Müslümanları katledip mallarını gasp etmek ve yurtlarına yerleşmek üzere kastetmiş ve Osmanoğluyla savaşmak için büyük bir küffar topluluğunu toplamıştır.(...) Karamanoğlu buna muttalî olup Osman oğlunun küffar ile cenke çıkıp savaşmakla meşgul olduğunu ve kendisiyle uğraşmaya mecâli olmadığını öğrendiğinde ahâlisi küffar ile muharebeye giden Osmanlı beldelerinin bir kısmını istila etti. İstanbul hâkimi kâfir ile murâsele edip kendisi bir cenahta kâfir ise başka bir cenahta durup Osmanlıyı ortada bırakarak zayıf düşürmüş kâfirle savaşmasına engel olmuştur.*"[1103]

Osmanlı Karaman yurduna büyük bir sefer düzenledi. II. İbrahim Bey, durumun kötüye gittiğini anlayınca Karaman ilini Osmanlı yıkımından kurtarmak için Osmanlılara barış teklifinde bulundu.Bunun için II. İbrahim Bey, II. Murad'ın kız kardeşi olan eşini ve veziri Server Bey'i sulh akdi için Sultan II. Murad'ın huzuruna yolladı. Bunun üzerine iki taraf arasında bir anlaşmaya varıldı. Anlaşmaya dayalı olarak II. İbrahim Bey, II. Murad'a taahhüt babında bir Ahidnâme,[1104] (Sevgendnâme)veya Musâlaha vermişti.[1105]

[1103] Bkz.;Uzunçarşılı, "*Karamanoğlu Devri Vesîkalarından İbrahim Bey'in Karaman İmâreti Vakfiyesi*", s. 13; Boyacıoğlu, "*Karamanoğlu İbrahim Bey Aleyhine Osmanoğullarının Aldığı Fetvalar*", s. 65.

[1104] Ahidnâme, Kelime anlamı olarak çeşitli ilimlerde farklı anlamlarda kullanılan ahid kelimesi, mastar olarak bir şeyin yerine getirilmesini emretmek, talimat, söz vermek anlamlarına geldiği isim olarak, emir, talimat, taahhüt, antlaşma, yükümlülük, itimat veren söz anlamlarına da gelmektedir. Ahidde hem yemin, hem de kesin söz verme anlamları vardır ki, yemin ahdin dinî ve kutsal yönünü, söz verme ise ahlâkî yönünü oluşturur. Bunun dışında, ittifak hükümleri içeren ve iki taraf arasında imzalanan resmî vesikaya da ahid adı verilmiştir. Bkz.;Mübahat S. Kütükoğlu, "*Ahidnâme*", **DİA**, C.I, İstanbul 1988, s. 536; Mustafa Fayda, "*Ahidnâme*",**DİA**, C.I, İstanbul 1988, s. 535.

II. İbrahim Bey'in vermiş olduğu ahidnâmenin bizim çalışmamız açısından önemi hiç şüphesiz Karamanoğullarının fetvalarda olduğu gibi burada da Hristiyanlar ile olan ilişkilerini ifşa etmesiydi.[1106]

Karamanoğulları için oldukça ağırda olsa II. İbrahim Bey bu anlaşmayı kabul etmiştir. "*II. Murad, batıda ve doğuda belli başlı fütuhatı geri verip büyük bir ric'at yaparak devleti tehlikeli durumdan kurtarıp her tarafta sulhu sağladığına inanmaktaydı.*"[1107] Bu anlaşma

---

[1105] Uzunçarşılı, "*Karamanoğlu Devri Vesîkalarından İbrahim Bey'in Karaman İmâreti Vakfiyesi*", s. 121-124; Aköz, "*Karamanoğlu II. İbrahim Beyin Osmanlı Sultanı II. Murad'a Vermiş Olduğu Ahidnâme*", s.159-178.

[1106] Ahitnâme şu şekildedir. "*Ben kim İbrahim Begüm Merhum Mehmed oğlu-el-Karamânî, elümi Tanrı kelâmına koyup, sıdk ve ihlas ile bila hile ve istisna andiçübiderümki, Merhum ve mağfur Mehmed Han oğlu Murad Begün ve oğlu MehmedBegün şerif nefislerine ve canlarına ve ırzlarına ve dostlarına ve memleketlerine ve vilayetlerine ve vilayetlerindeki şehirlerine ve kalelerine ve kuralarına ve sınurlarına ve oturur raiyetlerine ve göçlerine ve beylerine ve vezirlerine ve sipahilerine ve kullarına ve etbaına ve eşyaına ve cemi taallukatlarına zahiren ve batınan hiç veçhile düşmanlık etmeyim ve ettirmeyim ve etmek isteyene şerik olmayım ve muavenet etmeyim ve kimesne etmek dilese elimden geldiği kadar men ve def' idem. Taksirlik etmeyim, dostlarına dost düşmanlarına düşman olam ve devletlerine ziyan gelecek yerde olmayım ve mezkûr Murad begün devletlerin ve rifatların dilemeyen düşmanlarına Müslümanlardan ve küffârdanihfayile ve aşikâre adamım ve haberim ve mektubum varmaya ve mezkûr Murad Begün ve oğlu MehmedBegün düşmanlarından ve bed endişelerinden bana gelen mektubların ve haberlerin aynilebildürem. Ve halklarından kimesne hain olub kalelerinden ve şehirlerinden bana virürlerse almayım. Ve mezkûr Murad Begün ve oğlu MehmedBegün kullarından ve etba' kullarından ve kendülere müteallik olan vilayetlerinden kimesnenin kulluğu veyahut halayığı ve davarı kaçıp veya uğurlanıp benim ilime girürse buluna virem, özür etmeyim bilcümle dostlarına dost düşmanlarına düşman olup her yıl bir oğlumu çerümla mezkûr Murad Begün hizmetine vereyim. Vallahi bu mezkurata hiçbir veçhile nakzı ahd etmeyim ve akdimi nakzedüb kefaret vermeyim ve verdirmeyim. Vallahi her bar ahdi nakzettügimce yemin benim üzerime ola ve tallahi doğru and içtim hile ve istisna etmedüm. Ve bu ahdden muhalefetim ve tecavüzüm yoktur. Eğer edecek olursam vallah bu tanrı kelamı bana ve evladıma garim olsun.*"Bkz.;Uzunçarşılı, "*Karamanoğlu Devri Vesîkalarından İbrahim Bey'in Karaman İmâreti Vakfiyesi*", s. 120-121; Aköz, "*Karamanoğlu II. İbrahim Beyin Osmanlı Sultanı II. Murad'a Vermiş Olduğu Ahidnâme*," s.159-178.

[1107] İnalcık, "*Murad II*",**İA**, C. 8, s. 608-609.

ile Osmanlı Sultanı II. Murad, hem kendi döneminde hem de kendisinden sonra yerine geçen II. Mehmed döneminde de II. İbrahim Bey'in Osmanlı toprağına saldırmayacağı bu manada Hristiyanlar ile işbirliği içine girmeyeceğini taahhüt ederek, Osmanlıya her hangi bir saldırı olduğunda kendilerine askeri destek sağlayacağını belirtmiştir.[1108] Nitekim Haçlılar Segedin anlaşmasını bozunca II. Murad, girişmiş olduğu II. Kosova muharebesinde II. İbrahim Bey ahdine sadık kalarak sefer esnasında Osmanlıya geriden saldırmamıştır.[1109] Yine Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u (1453) fetih hazırlıklarında bulunduğu ve fetih esnasında Batı Hristiyan dünyasının ittifak arayışlarını boşa çıkarmış ve her hangi bir bloğa katılmamıştı.

Böylece Karamanoğlu II. İbrahim Bey, Osmanlılara karşı Balkanlarda başta Bizans olmak üzere Macar-Sırp ve Venediklerin kurmuş oldukları Haçlı ittifakına katılarak tarihinin en büyük hatasını yapmıştır. Bedelini ise hem kendi hâkimiyetindeki Karamanlılar nezdinde hem de İslam dünyası içerisinde, itibarının sarsılmasıyla verdi. Bu durum beyliğin giderek zayıflamasına yol açtı.

3. II. İbrahim Bey Zamanı Karamanoğulları Venedik Münasebetleri

II. İbrahim Bey döneminde Karamanoğlu Venedik ilişkileri, bu cumhuriyetin batıda Osmanlı devletine karşı kurulmuş olan Haçlı ittifakına Anadolu'da bir cephe açma girişimleriyle başlamıştır. Venedik, birliğin diğer üyeleriyle birlikte Osmanlının Balkanlardaki ilerleyişini durdurmak için geriden bu devlete saldıracak bir güce ihtiyaç duyduğu için ve Karamanoğlu-Osmanlı mücadelelerini de iyi analiz ederek, Karamanoğlu İbrahim Bey'i Haçlı ittifakına dâhil etmek istemişlerdir. Venedik'in bu arzusu II. İbrahim Bey'den sonra oğulları zamanında da daha yoğun gerçekleşmiştir. Öyle ki

---

[1108] O seferde Karamanoğlu'ndan adamlar geldi. Gazaya asker gelince cebeliler gösterildi. Yani askerin zırhlı birliklerini gördü ve her birini teker teker gözden geçirdi. Karamanoğlu'ndan gelen askerleri de görmek istedi. Oradan gelen askerin başına, "Sen de adamlarını getirip göster" dediler. O da zırhlı askerini gösterdi. (...) Sonra padişah Akçaylıoğlu'na dönüp "Benim onun yardımına ihtiyacım yoktur. Allah'ın yardımı ile, amma bir sebeple gönderdiği iyi olmuş." Bkz.;**Âşıkpaşazade Tarihi**, s. 209-210.

[1109] Uzunçarşılı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, s. 28.

Karamanoğulları son bulana kadar Venediklerin doğudaki en sadık müttefiki olmuştur. II. İbrahim Bey zamanında Venedikler ile ilk temasın ilk haçlı ittifakı için 30 Ağustos 1429'da GovanniSoranzo, II. İbrahim Bey'e elçi olarak göndermek istemesiyle başlamıştı.[1110] Bu ilişkilerin boyutu bununla da sınırlı kalmamıştır. Zamanla Karamanoğlu-Venedik ilişkileri ticari bir müttefikliğe de dönüşmüştür. Öyle ki İbrahim Bey, Venedik Cumhuriyetine ahitnâme vermiştir.[1111] Bu ahitnameye değinmeden önce iki devleti anlaşmaya götüren süreç olan Karamanoğulları ve Kıbrıs Haçlı Krallığı arasında Venedik'in bu iki müttefiki arasındaki arabuluculuğuna bakmamız gerekmektedir.

II. İbrahim Bey'in Kıbrıs Haçlı Krallığına yönelik saldırgan tutumundan endişe duymaktaydı.[1112] Çünkü İbrahim Bey'in daha evvelden Osmanlı karşısında İslam dünyasındaki sarsılmış imajını geri kazanmak için Doğu Akdeniz'de önemli stratejik bir kale olan Gorigos kalesi üzerine sefer düzenlemiş (1448) ve bu sefer neticesinde kale Karamanlıların eline geçmişti.[1113]

Kıbrıs Haçlı Kralı II. Jean, Alâiye hâkimi Lütfi Bey yüzünden Karamanlılar ile aralarında derin düşmanlıklara yol açmamak için Venediklere başvurarak onların aracılığı ile Karamanoğullarını hem Alâiye hem de Kıbrıs'a yönelik emellerinden vazgeçirmeye çalıştı. Kıbrıs Kralı II. Jean, bunun için Venedik'e bir elçi gönderdi.[1114] Kralın bu arzusu Venedik senatosunda görüşüldü ve bu görüşmeler neticesinde 22 Haziran 1451'de Venedik'ten bir elçi Karaman'a gönderildi. Bu elçi FrancescoVenier ismindeki birisiydi.[1115]

Venedik'in temel arzusu İbrahim Bey'i Kıbrıs'a yönelik girişimlerinden vaz geçirmek ve Kıbrıs Krallı ile aralarını bulup kalıcı

[1110] **ASV, Senato Secreti Defter**,11, s. 29-30.
[1111] **ASV, Commemoriali, Defter**,14, s. 119.
[1112] Hill, **A History of Cyprus**, C. III, s. 522.
[1113] Hill, **A History of Cyprus**, C. III, s. 518-522; Tekindağ, "*Karamanlılar*",**İA**, C. 6, s. 322-323.
[1114] Hill, **A History of Cyprus**, C. III, s. 522.
[1115] **ASV, Senato SecretiMare, Defter**, 4, s. 59; FreddyThiriet, **RegestesDesDeliberationsDuSenat De VeniseConcernantLa Romanie(1431-1463)**, C. III, Paris 1961, s. 166; Turan, **Türkiye İtalya İlişkileri-I (Selçuklular'dan Bizans'ın Sona Erişine)**, s. 321; Hill, **A History of Cyprus**, C. III, s. 521-522.

bir barış tesis etmekti.[1116] Nitekim 9 Temmuz 1451'deVenier'e verilen talimata göre, önce Girit'e oradan Kıbrıs'a gidip durum değerlendirmesi yapıp ondan sonra II. İbrahim Bey'in yanına gitmesi, Senato tarafından istenmişti. Hatta daha sonra dönüşünde de Kıbrıs'a uğrayarak Krala görüşme neticelerini iletmesini istediler. Yalnız bu elçinin Karaman Beyi ile görüşme içerikleri hakkında bir malumatımız bulunmamaktadır. Fakat II. İbrahim Bey'in Kıbrıs Krallığına yönelik saldırgan tutumundan vazgeçmiş olması Venedikli elçinin onu bu hususta ikna ettiğini göstermektedir.[1117] Venedik'in göndermiş olduğu elçi aynı zamanda Karamanoğulları ve Venedik Cumhuriyeti arasında sonraki bir tarihte bir ticaret anlaşmasının yapılmasının zeminini hazırlamıştı.[1118]

Osmanlının Anadolu'ya yönelik girişimleri ve İstanbul'un fethi için hazırlıkları, Boğaz kesen (Rumeli) Hisarının yapılmış olması ve Venediklerin Gelibolu ve Marmara denizine giremeyecek olması bu Cumhuriyeti iyice rahatsız etmeye başlamıştı.[1119] Bir de Bizans'ın II. Mehmed'in İstanbul'u fethedeceğine yönelik hazırlıklarının olduğunu ve bunun içinde Papalık ve diğer Hristiyan dünyasına yardım tedbirleri için çağrılarda bulunmaktaydı.[1120]

Batılı Hristiyan devletler, II. Mehmed'e karşı bir ittifak oluşturmaya çalıştılar. İslam dünyası içerisinde de Hristiyanlar ile müttefik olacak devlet ise Karamanoğulları görülmekteydi. Daha önce Kıbrıs için Karamanoğlu II. İbrahim Bey ile görüşmüş olan Venedik, ikili arasındaki anlaşmazlığı gidermede başarılı olmuştu. Şimdi Osmanlının baskısına karşılık hem II. İbrahim Bey hem de Venedikler bir birilerinin müttefikliğine ihtiyaç duymaktaydılar. Nitekim FrancescoVenier'in Karamandan getirmiş olduğu haberler ve edinmiş oldukları olumlu izlenimler neticesinde Venedik Senatosunun II. İbrahim Bey ile özel bir anlaşma yapma kararı aldı. Bunun için de 1452 yılının sonlarına doğru GiovanniMocenigo Karamanoğulları

[1116]**ASV, Senato Secreti, Defter**, 19, s. 50.
[1117] Turan, **Türkiye İtalya İlişkileri-I (Selçuklular'dan Bizans'ın Sona Erişine)**, s. 321.
[1118]**ASV, Senato SecretiMare, Defter**, 4, s. 68-69.
[1119]Halil İnalcık, **Fatih Devri Üzerinde Tetkikler ve Vesikalar I**, TTK Yay., Ankara 2014, s. 123-125.
[1120]Franz Babinger, **Fatih Sultan Mehmed ve Zamanı**, Çev. Dost Körpe), Oğlak Yay., İstanbul 2013, s. 82-85.

ülkesine gönderdiler. 12 Şubat 1453 tarihinde bir ticaret antlaşması yapıldı.[1121]

Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in Venedik elçisi Giovanni Mocenigo'ya verdiği ahidnâme, Türkçe, Arabça ve Latince olmak üzere üç dilde kaleme alınmıştı. Üç farklı dilde yazılmış olmasının sebebinin "daha açık olması" için yapılmıştı. Böylece kabul edilen hükümler ülkelerin her tarafında rahatlıkla anlaşılması öngörülmekteydi. Ancak II. İbrahim Bey'in Venediklere vermiş olduğu bu ahitnâmenin Türkçe ve Arapça dillerindeki örnekleri maalesef günümüze ulaşamamışlardır. Ancak Venedik Devlet Arşivinde yapmış olduğumuz araştırmalar neticesinde ahitnamenin Latincesine ulaştık.

Antlaşmanın maddeleri kısaca şu şekildedir.

I. Venedik DocuFrancescoFoscari antlaşmahükümlerine hem kendisinin, hem de İbrahim Bey'in kendisinden sonra gelecek olanların bu antlaşmaya uyacağına dair yemin etmektedirler.

II. Ahidnâme'de Venedik tebaasına Karaman topraklarında hiçbir gümrük vergisi ödemeksizin ticaret yapabileceklerdi. Ayrıca Karaman topraklarına serbestçe mal taşıyabilecek ve aldıklarını serbestçe taşıyabileceklerdi.

III. Venedikliler Karaman topraklarında konaklayabilecekler, kendilerine konaklayabilecekleri bir yer verilecekti.

IV. Venedikliler tartılarında kendi ölçü birimlerini kullanabileceklerdi.

V. Karaman topraklarına gelecek Venediklilerin can ve mal güvenliği temin edilecekti.

VI. Venedikliler Karaman ülkesinde bir ya da birkaç konsolos bulundurabileceklerdi. Bu Konsolosların görev süresi bir ya da iki yıl olacaktı. Bu konsoloslar Karaman topraklarında bulunan Venedik vatandaşlarının hukuki davalarına bakabileceklerdi.[1122]

[1121] **ASV, Commemoriali, Defter**, 14, s. 119-120.

[1122] Turan, **Türkiye İtalya İlişkileri-I (Selçuklular'dan Bizans'ın Sona Erişine)**, s. 321-322; Uzunçarşılı, "*Karamanoğlu Devri Vesîkalarından İbrahim Bey'in Karaman İmâreti Vakfiyesi*," s. 124; Ünal, **Karamanoğulları Tarihi**, s. 413.

II. İbrahim Bey, bu ahidnâmenin yanında Venedik Doc'uFrancescoFoscari'ye bir mektup göndermiştir. Bu mektubunda, Papa III. Calixtus'a ve Ragona Kral'ına da aynı mektubu yazdığını belirten II. İbrahim Bey, Venedik Doc'una"*haşmetli hükümdar yüce dost ve çok aziz birader, bize muhabbetle bağlı bulunan siz kardeşimin sadık elçisi, GiovanniMocenigo yanıma geldi. Aramızdaki dostluğu takviye için onun talep ettiği bütün muafiyetleri ve kolaylıkları resmi bir imtiyaz fermanım halinde siz biraderime bahşettim. Sonra mezkûr elçi ile defaetle görüştük. O benim samimi arzularımı anladı. Kendisinden bunları siz kardeşime iblağ etmesini istedim. Onun sözlerine benim ağzımdan çıkmış gibi itimat ediniz. Bununla beraber memnun kalacağınız bir şey olarak hemen söyleyeyim ki size ve bize faydalı olacak bir biçimde düşmanımıza karşı hareket etmeye hazırım. Bu hususta Papa'ya ve Ragona Kral'ına yazıyorum. Bir şeyler yapsınlar. Sizin şimdiye kadar yaptığınız gibi ortak düşmanımıza karşı hareket etmesinler. Bunun için özenle ve devamlı olarak hazırlanmak icap eder.*"[1123] II. İbrahim Bey'in buradaki "ortak düşmandan" kastettiği hiç şüphesiz Sultan II. Mehmed yani Osmanlılardı.

12 Şubat 1453 Karaman-Venedik antlaşmasının başlıca özellikleri; Tek yanlıydı, Venedik tebaasına ticaret serbestliği tanınırken her türlü gümrük ve vergiden de bağışık tutulmuşlardı. Venedik tacirlerine oturma hakkı verilirken onlara özel konut ve ticaret yeri verilmesi de öngörülmüştü. Venedikli tüccarlar Türklere mal satışlarında bile kendi Venedik ölçü ve tartılarını kullanabileceklerdi. Nihayet şimdiye kadar Signoria'nın Türk devletleri ile yaptığı antlaşmalarda yer almamış[1124] olan bir başka

---

[1123] Turan, **Türkiye İtalya İlişkileri-I (Selçuklular'dan Bizans'ın Sona Erişine)**, s. 323-324; Şerafeddin Turan, "*Fatih Mehmed Uzun Hasan Mücadelesi ve Venedik*",**Tarih Araştırmaları Dergisi**, C.3, S. 4-5, Ankara 1965, s. 71-121; Başkan, **Orta Anadolu'da Hâkimiyet Mücadelesi (1400-1500)**, s. 118.

[1124]Venediklerin Karamanlılardan almış olduğu ahitnâme bu Cumhuriyetin hem Osmanlılarla hem de diğer Anadolu Beylikleri ile imzalamış oldukları anlaşmalarda bile bu denli geniş imtiyazlar tanınmamaktaydı. Bkz.; İnalcık, **Fatih Devri Üzerinde Tetkikler ve Vesikalar I**, s. 103-104; Sahil Beyliklerinin Venedik ve Cenevizlerle ticari ilişkisi için Bkz.; Serdar Çavuşdere, **14. Yüzyıl İtalyan Kaynaklarında (Zibaldone Da Canal, FrancescoBalducciPegolotti, PignolZucchello) Türkiye Ticaret Tarihine**

hüküm bu ahidnâmede öngörülmüş ve atanacak Venedik Konsoloslarına Venedik tebaasının yönetimi ve denetimi dışında özel yargı hakkı tanınmıştı.[1125]

II. İbrahim Bey'in Venedik'e vermiş olduğu ahitten sonra çok geçmeden Osmanlı Sultanı II. Mehmed, İstanbul'u fethederek (1453) Batı Hristiyan dünyasının İstanbul'u korumak adına girişmiş oldukları ittifaklarını boşa çıkarmış oldu.[1126]

Papa V. Nicolus'un yerine geçen III. Calixtus'da selefi gibi kardinalleri ve Hristiyan dünyasındaki hükümdarların güçlerini birleştirip, Türklere karşı saldırmaya ikna etmeye çalışmıştır. Nitekim Mart 1456'da Haçlı seferinin başlatılması çağrısında bulundu. [1127] Burada Venedik Cumhuriyetinin stratejik rolü büyüktü. Venedik doğu ile batı arasında adeta bir köprü vazifesi görmekteydi. Nitekim Batı Hristiyan dünyası doğudaki müttefik arayışını Venedik'i aracı olarak kullanmaktaydı. Tarihi seyir içerisinde Osmanlı düşmanlığı üzerinden Karamanoğullarının Hristiyanlarla ittifakını Venedik sağlamaktaydı. Aynı şekilde Osmanlıya karşı Karamanoğlu ve Akkoyunlu ile Hristiyanlar ile işbirliğini sağlayanda bu cumhuriyetti. Ancak şunu ifade etmeliyiz ki Venedik'in Karamanoğulları ile müttefikliği II. İbrahim Bey'in bu devlete vermiş olduğu ahitin dışında her iki tarafta kayda değer pek bir netice elde edememişlerdi. İttifaklar tam manası ile eylemlere dökülememiştir.[1128]

Osmanlının Balkanlarda ve Ege adalarındaki Venedik kolonilerine yönelik saldırıları bu Cumhuriyeti yeni ittifaklara sürüklemişti. Venedik senatosu, Fatih Sultan Mehmed ile 1463-1479 yılları arasında on altı yıl sürecek olan savaşın henüz başlangıcında Osmanlıya karşı müttefik arayışlarına girmişti. [1129] Venedik, Sultan

---

Dair Kayıtlar, KASÜ, SBE, Kahramanmaraş 2007, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 18-67.

[1125] Turan, **Türkiye İtalya İlişkileri-I (Selçuklular'dan Bizans'ın Sona Erişine)**, s. 323.

[1126] Tursun Bey, **Târîh-i Ebü'l-Feth**, (Haz. A. Mertol Tulum), Baha Matbaası, İstanbul 1977, s. 46-50; İnalcık, **Fatih Devri Üzerinde Tetkikler ve Vesikalar I**, s. 133-135.

[1127] Hill, **A History of Cyprus**, C. III, s. 523-525; Babinger, **Fatih Sultan Mehmed ve Zamanı**, s. 137.

[1128] HansPfeffermann, **Rönesans Papalarının Türklerle İşbirliği**, (Çev. Kemal Beydilli), Yitik Hazine Yay., İstanbul 2013, s. 55.

[1129] Babinger, **Fatih Sultan Mehmed ve Zamanı**, s. 226.

Fatih'in Anadolu içlerine yönelik saldırılarını önlemeye çalışan Karamanoğulları Beyliğiyle daha önce de bir takım ittifak girişimlerinde bulunmuştu. Ancak bu tarihlerde Yakındoğu'da Osmanlıya karşı durabilecek bir güç daha vardı. O da Akkoyunlu Devletiydi.

Bu tarihlerde Venedik senato tutanaklarına, Karamanoğullarının Akdeniz'de önemli bir tüccar olan Marco Corner'nin gemilerine yönelik bir korsanlık girişimi olduğunu bilgisi yer almaktadır.[1130] Bilindiği üzere II. İbrahim Bey'in Venedik Doc'u FrancescoFoscari'yeahitnâme vermişti. Karaman Bey'i ve tebaası ahitnâmeye aykırı bir tutum içerisine girmemiştir. Nitekim aynı belgenin devamında olayın incelenmesi için NicoloDonado görevlendirilmiştir. NicoloDonado aynı zamanda Karaman ülkesindeki Venedikli tüccarlar hakkında da bilgi toplama görevi verilmiştir. Yapılan çalışma neticesinde korsanlık faaliyetinin Karamanlılar tarafından yapılmadığını tespit etmiştir.[1131]

Venedik, Anadolu'daki tüm bu gelişmeleri takip edip, Osmanlıya karşı bu iki güçten istifade etmek istedi. Nitekim Venedik Senatosu 2 Aralık 1463'te üç muhalif altı çekimser ve yüz on oy ile Karamanoğlu II. İbrahim Bey ve Akkoyunlu Uzun Hasan Bey'le ittifak kurma kararı aldı.[1132] Bunun için II. İbrahim Bey'e elçi olarak AndreaCorner'uyu gönderdiler. [1133] Bu elçi Rodos'tan Karaman'a geçerek II. İbrahim Bey ile buluşup, Osmanlılara karşı ortak hareket etme kararı aldılar. [1134] Ancak Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in (Zilkade-Zilhicce 868/Temmuz-Ağustos 1464) henüz 60 yaşındayken vefat etmesiyle bu beyin döneminde bir Karaman-Venedik ittifakı yine akamete uğradı.[1135]Fakat II. İbrahim Bey'in ölmesinin ardından

---

[1130]**ASV, Senato DeliberazioniMare, Defter**,7, s. 60.
[1131]**ASV, Senato DeliberazioniMare, Defter**,7, s. 61.
[1132] Thiriet, **RegestesDesDeliberationsDuSenat De VeniseConcernantLa Romanie(1431-1463),** C. III, s. 252.
[1133]**ASV, Senato Secreti, Defter**, 21, s. 209.
[1134]JosaphatBarbaro, **Anadolu ve İran'a Seyahat**, (Çev. Tufan Gündüz), Yeditepe Yay., İstanbul 2009, s. 40-50; Mahmut Şakiroğlu, "*Venedik Elçileri Barbaro ve Contari'ninSeyahatları*",**Belleten**,C. XLII, S. 165, Ankara 1978, s. 156-159;Turan, "*Fatih Mehmed Uzun Hasan Mücadelesi ve Venedik*", s. 71-121.
[1135] Neşrî,**Kitâb-ı Cihannümâ**,C. II, s. 773; **Oruç Bey Tarihi**, s. 120; Sapancalı Hüsnü,**Karamanoğulları Hayât ve Vakâyi' Tarihiyyeleri**, (Haz.

Venedik'in bu ittifak arayışı Karaman Bey'inin oğulları döneminde de sürmüş olup daha aktif bir hal almıştır.[1136]

Sonuç

Karamanoğulları Beyliğinde yaklaşık olarak 40 yıl hüküm sürmüş olan II. İbrahim Bey (1423-1464), zamanında kendi coğrafyasındaki devletlerinin yanı sıra sınırlarının ötesinde ki devletlerle münasebet kurmuştur. Özellikle Orta Anadolu coğrafyasında beyliğin sınırlarını genişletmek veya mevcudu korumak adına Hristiyan devletler ile bir takım girişimlerde bulunmuştur. II. İbrahim Bey sınırlarına yakın olan Hristiyan devletle yani Kıbrıs Haçlı krallığı ve Ermenilerle mücadele eksenli ilişkiler yürütürken, sınırlarının uzağında bulunan Bizans, Macar-Sırp ve Venediklerle dostane eksenli münasebetler geliştirmiştir. Sınırlarının yakınındaki Kıbrıs Haçlı Krallığıyla ilişkilerinin olumsuz bir seyirde olması, iki devletin hâkimiyet sahasının çakışmasından kaynaklanmaktaydı. Ancak Batı Hristiyan dünyası ile müttefikliği ise ortak düşman olan Osmanlıya karşı bir birleşmedir. II. İbrahim Bey'in Osmanlıya karşı Batı Hristiyan dünyası ile ittifakı Karamanlıların Osmanlı düşmanlığını kazanmasına ve İslam dünyası nezdinde kendisinin itibarının sarsılmasına neden olmuştur. Böylece Karamanoğlu beyliğinin giderek zayıflamasına ve yıkılış sürecine girmesine neden olmuştur.

KAYNAKÇA

1. Arşiv Belgeleri:

ArchiviodiStatodiVenezia (ASV).

ASV, Commemoriali, Defter, 14, s. 119-120.

ASV, Senato DeliberazioniMare, Defter, 7, s. 60-61.

ASV, Senato Secreti Defter,11, s. 29-30.

ASV, Senato Secreti, Defter, 19, s. 50.

ASV, Senato Secreti, Defter, 21, s. 209.

Nevzat Topal), Kömen Yay., Konya 2010, s. 60; Uzunçarşılı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, s. 30; Tekindağ, "*Karamanlılar*",**İA**, C. 6, s. 326; Şikâri, s. 234-235.

[1136]Babinger, **Fatih Sultan Mehmed ve Zamanı**, s. 237-238.

ASV, Senato Secreti Misti Defter, 56, s. 189.
ASV, Senato Secreti Misti Defter, 57, s. 147.

2. Diğer Kaynaklar:

Agoston, Gabor, "KaramanıaThe Anti Ottoman Christian Diplomacy And The Non Existing Hungarian Karamanid Diplomatic Relations Of 1428", **ActaOrientalia**, Vol, XLVIII/3, Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapest 1995, s. 267-274.

Altan, Ebru, " Kıbrıs Haçlı Krallığı (1191-1489)",**Türkler**, C. 6, Yeni Türkiye Yay.,Ankara 2002, s. 695-700.

Altan, Ebru, "Templier ve Hospitalier Şövalye Tarikatlarının Kuruluşu", **Belleten**, C. LXVI, S.245, Ankara 2002, s. 87-94.

Akın, Hicran, "XV. Yüzyıl Lâtince Macar Kroniği ChronicaHungarorum'un Türk Tarihi Bakımından Değeri" **Belleten**, C.LI, S. 200, TTK Yay., Ankara 1987, s. 694-698.

Aköz, Alaaddin, "Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in Osmanlı Sultan'ı II. Murad'a VermişOlduğu Ahidnâme",**Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, S.18, Konya 2005, s.159-178.

Anonim Tevarih-i Âl-i Osman (1299-1512), (Neşr. F. Giese, Ház. Necdet Öztürk), Marmara Üniversitesi Yay., İstanbul 2000.

Âşıkpaşazade, **Âşıkpaşazade Tarihi**, (Haz. Kemal Yavuz ve M.A. Yekta Saraç), K Kitaplığı Yay., İstanbul 2003.

Babinger, Franz, **Fatih Sultan Mehmed ve Zamanı**, (Çev. Dost Körpe), Oğlak Yay.,İstanbul 2013.

Başkan, Yahya, **Orta Anadolu'da Hâkimiyet Mücadelesi (1400-1500)**, İstanbul Üniversitesi, SBE, İstanbul 2007, (Basılmamış Doktora Tezi).

Beaufort, Francis, **Karamanya**, (Çev. Ali Neyzî ve Doğan Türker), Akdeniz Medeniyeti Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, Antalya 2002.

Bertrandon De La Broquiere, **Denizaşırı Seyahati**, (Çev. İlhan Arda), Eren Yay., İstanbul 2000.

Buharalı, Eşref, "Kıbrıs'ta İlk Türkler veya Kıbrıs'ın Memlûk Hâkimiyetine Girişi",**Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi**, S. 95, İstanbul, 1995, s. 82-120.

Boyacıoğlu, Ramazan, "Karamanoğlu İbrahim Bey Aleyhine Osmanoğullarının Aldığı Fetvalar",**Cumhuriyet Üniversitesi İlâhiyat FakültesiDergisi**, S. 4, Sivas 2000,s.61-77.

Çavuşdere, Serdar, **14. Yüzyıl İtalyan Kaynaklarında (Zibaldone Da Canal, Francesco**

BalducciPegolotti, PignolZucchello) Türkiye Ticaret Tarihine Dair Kayıtlar,

KASÜ, SBE, Kahramanmaraş 2007, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).

Çiftçioğlu, İsmail, "Siyasi Gelişmeler Ekseninde Karamanlı-Kıbrıs ve Venedik Ticarî İlişkileri", **Akademik Araştırmalar Dergisi**, S. 32, 2007, s. 142-155.

Darkot, Besim, " Kıbrıs",**İA**, C. 6, MEB Yay., İstanbul 1977, s. 672-676.

Delilbaşı, Melek, "Selanik'in Venedik İdaresine Geçmesi ve Osmanlı Venedik Savaşı (1423-1430)", **Belleten**, C.XL, S. 160,TTK Yay.,Ankara 1976, s. 573-588.

Demirkent, Işın, " Kıbrıs",**DİA**, C. 25, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2002,s.371-374.

Dukas, **Kroniği (1341-1462)**, (Çev. V. Mirmiroğlu), Kabalcı Yay., İstanbul 2013.

Gazâvât-ı Sultan Murad bin Mehemmed Han, (Nşr. H. İnalcık- M. Oğuz), TTK Yay.,Ankara 1989.

Gök, Bilal, "İbrahim Bey Devri (1423–1464) Karaman-Osmanlı Münasebetleri",**Hikmet Yurdu Dergisi**, C. 5, S. 10, Malatya2012, s.107-121.

Gökhan, İlyas, "Türkiye Selçukluları ile Kilikya Ermenileri Arasındaki Siyasi İlişkiler",**NEÜ., Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C. 1, Nevşehir, 2012, s. 70-108.

Gökhan, İlyas, "Kilikya Ermeni Prensliğinin Kuruluşu ve Türklerle İlişkileri", **Kahramanmaraş'ta Ermeni Sorunu Sempozyumu**, Sütçü İmam Üniversitesi Yay.,Kahramanmaraş 2002.

Hadîdî, **Tevârih-i Âl-i Osman**, (Nşr. Necdet Öztürk), Maramara Üniversitesi Yay.,İstanbul 1991.

Hill, George, **A History Of Cyprus**, C.II-III,Cambridge, 1948.

Hoca Sadeddin Efendi, **Tâcü'tTevârih**, C.II, Kültür Bakanlığı Yayınları, (Haz. İsmail Parmaksızoğlu), Ankara 1999.

İnalcık, Halil, "II. Murad",**İA**., C. 8, MEB Yay., İstanbul 1971, 598-615.

İnalcık, Halil, **Fatih Devri Üzerinde Tetkikler ve Vesîkalar I**, TTK Yay., Ankara 2014.

JosaphatBarbaro, **Anadolu ve İran'a Seyahat**, (Çev. Tufan Gündüz), Yeditepe Yay.,İstanbul 2009.

Kalloshyan, Kevork, "Kilikya Ermeni Krallığının Doğuşu ve Çöküşü",**Yeni Türkiye Dergisi**, S. 60, Ankara 2014, s. 1-7.

Kaşgarlı, MehlikaAktok, **Kilikya Tabi Ermeni Baronluğu Tarihi**, Kök Yay., Ankara 1990.

Karaman, Şaban, **Osmanlı Karamanoğulları İlişkileri**, Celal Bayar Üniversitesi, SBE, Manisa 2000, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).

Karaman, Şaban, **Osmanlı Karamanoğulları İlişkileri (Karaman Tarihi ve Kültürü)**, Karaman 2005.

Kobraman, Kazım Yaşar, "Memlükler",**DGBİT**, C. 6, Çağ Yay., İstanbul 1992, s. 433-476.

MehmedNeşrî, **Kitâb-ı Cihannümâ**, C. II, (Haz. M. Altay Köymen ve F. Reşit Unat), TTK Yay., Ankara 1995.

Merçil, Erdoğan, "AlâiyeBeyliği",**DİA**, C.II, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1989, s. 332-333.

Nicol, Donald M.,**Bizans ve Venedik Diplomatik ve Kültürel İlişkiler Üzerine**, (Çev. Gül Çağalı Güven), Sabancı Üniversitesi Yay., İstanbul 2000.

Pfeffermann, Hans,**Rönesans Papalarının Türklerle İşbirliği**, (Çev. Kemal Beydilli), Yitik Hazine Yay., İstanbul 2013.

Oruç Bey, **Oruç Bey Tarihi**, (Nşr. Nihal Atsız), İstanbul 1965.

Ostrogorsky, George, **Bizans Devleti Tarihi**, (Çev. Fikret Işıltan), TTK Yay., Ankara 1995.

Sapancalı Hüsnü, **Karamanoğulları Hayât ve Vakâyi' Tarihiyyeleri**, (Haz. Nevzat Topal), Kömen Yay., Konya 2010.

Solak, Kürşat, **Memlûk Devletinin Anadolu Beylikleri ile Münasebetleri**, Ege Üniversitesi, SBE, İzmir 2011, (Basılmamış Doktora Tezi).

Sümer, Faruk, "Karamanoğulları",**DİA**, C. 24, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2001, s.454-460.

Şakiroğlu, Mahmut, "Venedik Elçileri Barbaro ve Contari'ninSeyahatları",**Belleten**,C. XLII, S. 165, Ankara 1978, s.151-167.

Seton Lloyd-D. Storm Rice, **Alanya (Alâiyya)**, (Çev. Nermin Sinemoğlu), TTK Yay.,Ankara1989.

Şikârî, **Karamannâmesi**, (Haz. Metin Sözen ve Necdet Sakaoğlu), Karaman Valiliği ve Belediyesi Yay., İstanbul 2005.

Tekindağ, Şehabeddin, "Karamanlılar",**İA**, C. 6, MEB. Yay., İstanbul 1965, s. 316-330.

Tekindağ, Şehabeddin, "Karamanlıların Gorigos Seferi",**Tarih Dergisi**, C. 7, S. 9, İstanbul 1954, s. 161-174.

Tekindağ, Şehabeddin, **XIII-XV. Asır Cenûbi Anadolu Tarihine Ait Bir Tedkik**, İÜ. Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1947, (Basılmamış Doktora Tezi).

Tekindağ, Şehabeddin, "Son Osmanlı-Karaman Münasebetleri Hakkında

Araştırmalar",Tarih Dergisi, **C. 13, S. 17-18, İstanbul 1963, s.43-76.**

Tekindağ, Şehabeddin, "Memlûk Sultanlığı Tarihine Toplu Bir Bakış",Tarih Dergisi, **S.25, İstanbul 1971, s. 1-38.**

Thiriet, Freddy, **RegestesDesDeliberationsDuSenat De VeniseConcernant La Romanie(1400-1430)**, C. II, Paris 1959.

Thiriet, Freddy, **RegestesDesDeliberationsDuSenat De VeniseConcernant La Romanie(1431-1463)**, C. III, Paris 1961.

Turan, Osman, "Orta Çağlarda Türkiye Kıbrıs Münasebetleri",**Belleten**, C. XXVIII, S. 109, TTK Yay., Ankara 1964, s.209-227.

Turan, Şerafettin, **Türkiye İtalya İlişkileri I (Selçuklular'dan Bizans'ın Sona Erişine)**, Metis Yayınları, İstanbul 1990.

Turan, Şerafettin, "Fatih Mehmed Uzun Hasan Mücadelesi ve Venedik", **Tarih Araştırmaları Dergisi**,C. III, S. 4-5, Ankara 1965, s. 71-121.

Tursun Bey, **Târîh-i Ebü'l-Feth**, (Haz. A. Mertol Tulum), Baha Matbaası, İstanbul 1977.

Uzunçarşılı, İ. Hakkı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, TTK Yay., Ankara 2011.

Uzunçarşılı, İ. Hakkı, "Karamanoğlu Devri Vesîkalarından İbrahim Bey'in Karaman İmâreti Vakfiyesi",**Belleten**, C. I, TTK Yay., Ankara 1937, s. 56-164.

Uzunçarşılı, İ. Hakkı, **Osmanlı Tarihi**, C. I, TTK Yay., Ankara 1982.

Ünal, Tahsin, **Karamanoğulları Tarihi**, Berikan Yay., Ankara 2001.

Yinanç, Mükrimin Halil, "Alâiye",**İA**,C. 1, MEB. Yay., İstanbul 1978, s. 288.

16. Asırda Yazılmış Grekçe Anonim Osmanlı Tarihi, (1373-1512), (Nşr. Ş. Baştav), AÜDTCF Yay., Ankara 1973.